

ပနေီယံ — အမှတ် နှစ်ဆယ်သုံး

မဟာမိတ်ဖွဲ့စည်းမှုပီြန့်ဏက် သူသည် လှည့်ဖပြးလိမ်လည်စွာ ပုမြူလိမ်မည်။

Jeff Pippenger
2026-03-20

ဒံယလေအခန်းကီး၁၁၊ အပိုဒ် ၂၄ သည် ပဂံရဇာမအင်ပါယာက အမငြိဆုံးအာဏာဖငြိ အုပ်စိုးမည့်ကာလကို “အချိန်” ဟူသော စကားလုံးဖငြိ သတ်မှတ်ဖော်ပြထားသည်။ ပရဇာဖက်ပုခြွက်ဆိုင်ရာ အသုံးချမှုတွင် “အချိန်” တစ်ခုသည် ၃၆၀ နှစ်ကို ကိုယ်စားပုြု၎်။ ထိုနှစ်များသည် ခရစ်မပေါ်မီ ၃၁ ခုနှစ်၌ ဖြစ်ပွားခဲ့သော ရှေးခေတ်သမိုင်း၏ အကျွမ်းကျင်ဆုံး ရတေပံစစ်ပွဲဖြစ်သည့် အက်တီယမ်စစ်ပွဲမှ စတင်ခဲ့သည်။ ထိုထက် ပိုမိုကီးြးမဟာဗျူဟာအရ ပိုမိုရုပ်ထွေးနက်ရှိုင်းသော အခြားရတေပံစစ်ပွဲများလည်း ရှိခဲ့သော်လည်း၊ မှာခံ အန်တိုနီနှင့် ကလီယိုပတ်ထရာတို့နှင့် ဆက်နွယ်နေခြင်းကငြာင့် အက်တီယမ်သည် အထင်ကရဆုံး ရတေပံစစ်ပွဲဖြစ်ခဲ့သည်။ ယင်းသည် ဒံယလေ ၁၁:၄၀ ပညြ့်စုံခြင်းအနဖေငြိ ဘာလင်တံတိုင်း ပြုငြာသွားမှုနှင့်လည်းကောင်း၊ ဗျာဒိတ်ကျမ်း အခန်းကီး၂၁၈ ပညြ့်စုံခြင်းအနဖေငြိ ၉/၁၁ ၏ အမှုပြုမိတ်စင်များနှင့်လည်းကောင်း သမိုင်းဆိုင်ရာ အရေးပါမှု၌ ဆင်တူသည်။ အကငြာင်းမှာ ဘုရားသခင်သည် မိမိ၏ ပရဇာဖက်ပုြန့်တံပတ်တော်ကို ပညြ့်စုံစရေးန် သမိုင်းဖဖြ်ရပ်များကို ရွေးချယ်သည့်အခါ၊ အများဆုံး ဖဖြ်နိုင်သည့် ပရိသတ်၏ အာရုံစိုက်မှုကို ရောက်ရှိစေမည့် ပုံစံဖဖြ် ထိုသို့ ပုြာတ်မှုသောကငြာင့် ဖဖြ်သည်။

သူနှင့် ပဋိညာဉ်ချုပ်ဆိုပီြန့်ဏက်၌ သူသည် လှည့်ဖပြးစွာ ပုမြူလိမ်မည်။ အကငြာင်းမူကား သူသည် တက်လာ၍ လူအနည်းငယ်နှင့်အတူ အင်အားကီးြးလာလိမ့်မည်။ သူသည် ပညြ့်နယ်၏ အဆီပညြ့်ဝဆုံးသော နရောများသို့ပင် ငါမြီးချမ်းစွာ ဝင်ရောက်လိမ့်မည်။ ထိုပငြိ သူ၏ ဘိုးဘေးများမပုြန့်သောအရာ၊ သူ၏ အဘိုးဘေးများလည်း မပုြန့်သောအရာကို သူပုြု၎်မည်။ သူသည် လူယူရာဥစုစာ၊ ဓားမတိုက်ရာမှရသော ပစုစည်းများနှင့် စည်းစိမ်ဥစုစာတို့ကို သူတို့အကငြာင်း ဖဖြ်နိုင်မည်။ ဟုတ်ပသေသည်၊ သူသည် ခံတပ်ခိုင်မာသော နရောများကို ဆန်ကျင်၍ မိမိ၏ အကံြာစည်များကို အချိန်ကာလတစ်ခုတိုင်အောင် ကျီငြာင်စီမံလိမ့်မည်။ ဒံယလေ ၁၁:၂၃၊ ၂၄။

ယူရိယာ စမစ်သည် အခန်းငယ် နှစ်ဆယ်သုံးတွင် ဖော်ပြထားသော ရဇာမနှင့် မကုကဘီတို့အကငြာင်း မဟာမိတ်ဖွဲ့ခြင်းအပေါ် မိမိ၏ သုံးသပ်ချက်များကို အခန်းငယ်ရှိ လူအနည်းငယ်အကငြာင်း မှတ်ချက်ပုြန့်ခြင်းဖဖြ် နိဂုံးချုပ်သည်။

“ဤအချိန်တွင် ရဇာမတို့သည် လူမျိုးငယ်တစ်မျိုးသာ ဖဖြ်ကငြာ်။ စကားလုံး၏ အဓိပ္ပာယ်က ဖော်ပြသကဲ့သို့ လိမ်လည်လှည့်ဖပြးစွာ၊ သို့မဟုတ် ဉာဏ်နီဉာဏ်နက်ဖဖြ် အမှဆောင်ရွက်ခြင်းကို စတင်ကငြာ်။ ထိုအမှတ်မှစ၍ သူတို့သည် နောက်ပိုင်းတွင် ရရှိခဲ့ကငြာ်အာဏာ၏ အမငြိဆုံးအဆင့်သို့ တည်ငြိမ်လျက် လျင်မဖြ်သော တက်လှမ်းမှုဖဖြ် မငြိတက်သွားကငြာ်။”

“[အခန်းငယ် နှစ်ဆယ်လေး ကို ကိုးကားထားသည်။]”

“ရဇာမခေတ်မတိုင်မီကာလများတွင် လူမျိုးနိုင်ငံများသည် အဖိုးတန်ပညြ့်နယ်များနှင့် ချမ်းသာကျယ်ဝန်းသော နယ်မြေများကို လက်ဝင်ရရှိလာသော သာမန်နည်းလမ်းမှာ စစ်ပွဲနှင့် အောင်နိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ယခုမူ ရဇာမသည် ဘိုးဘေးတို့ သို့မဟုတ် ဘိုးဘေးတို့၏ ဘိုးဘေးများပင် မပုြန့်ဖုးသော အမှုကို ပုြု၎်မည်ဖြစ်၏။ အဓိပ္ပာယ်မှာ ဤသို့ လက်ဝင်ရရှိမှုများကို ငါမြီးချမ်းသော နည်းလမ်းများအားဖဖြ် လက်ခံရယူခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ယခင်က တစ်ခါမျှ မကငြာင်းဖုးသော အစဉ်အလာတစ်ရပ်ဖြစ်သည့် ဘုရင်များက မိမိတို့၏ နိုင်ငံများကို အမွေစောတမ်းဖဖြ် ရဇာမလူတို့ထံ

ချန်ထားပေးသွားခြင်းဟူသော အလေ့အထကို ယခု စတင်တည်ထောင်လိုက်ကပြည်။ ရောမသည် ဤနည်းဖြင့် ပြည်နယ်ကြီးများစွာကို ပိုင်ဆိုင်လာခဲ့သည်။”

“ထိုသို့ ရောမ၏ အုပ်စိုးခြင်းအောက်သို့ ရောက်ရှိလာသောသူတို့သည် ထိုအခြေအနေမှ အနည်းမဟုတ်သော အကျိုးကျေးဇူးကို ရရှိကြ၏။ သူတို့သည် ကြံ့ခိုင်မှုနှင့် သက်သာမှုဖြင့် ဆက်ဆံခံရကြ၏။ ထိုအရာသည် ဖမ်းမိထားသော လူယက်ပစ္စည်းနှင့် သို့ပန်းဥစုစာများကို သူတို့အကျိုး ခွဲဝေပေးသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ သူတို့သည် မိမိတို့၏ ရန်သူများထံမှ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းခံရကပြီ။ ရောမအာဏာ၏ အကာအကွယ်အောက်တွင် ငိုကြွေးချမ်းစွာနှင့် လိုချီစွာ အနားယူကြ၏။”

“ဤကျမ်းပိုဒ်၏ နောက်ပိုင်းအပိုင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဘီရော့ပ် Newton သည် ခံတပ်များကို ဆန့်ကျင်၍ မဟုတ်ဘဲ၊ ခံတပ်များမှ ထွက်ပေါ်လာသော အကံအကြောင်းများကို ကိုဩဇာပေးပေးသည်ဟု အယူတစ်ရပ်ကို ပေးထားသည်။ ရောမလူမျိုးတို့သည်လည်း တောင်ခုနစ်လုံးပေါ်တွင် တည်ဆောက်ထားသော မိမိတို့၏ အားကြီးသော မြို့ခြံတပ်မှ ထိုသို့ ပုလ္လပ်ခံကပြည်။ ‘အချိန်ကာလတစ်ခုတိုင်အောင်’ ဟူသည်မှာ သဘောတရား ပရောဖက်ပုဂ္ဂိုလ်ရာ အချိန်ကာလတစ်ခု၊ နှစ် ၃၆၀ ကို ဆိုလိုသည်။ ဤနှစ်များကို မည်သည့် အချိန်မှတ်မှ စတင်ရေတွက်ရမည်နည်း။ ဖြစ်နိုင်ချေအားဖြင့် နောက်တစ်ပိုဒ်တွင် ဖော်ပြထားသော အဖော်အပျက်မှ စတင်ရမည်ဖြစ်သည်။” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 272, 273.

Smith သည် ဆက်လက်၍ ဘီစီ ၃၁ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားသော Actium စစ်ပွဲကို သုံးရာခြောက်ဆယ်နှစ်ကာလ၏ အစပျံ့နှံ့မှုအဖြစ် သတ်မှတ်သည်။ အခန်းငယ် နှစ်ဆယ့်ငါးကို ကိုးကားပြီးနောက် Smith သည် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြသည်။

“အခန်းငယ် ၂၃ နှင့် ၂၄ အားဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် ဂျူးတို့နှင့် ရောမတို့အကြား မဟာမိတ်ဖွဲ့ခြင်း ဖြစ်ပွားခဲ့သော BC 161 ကို ကျွန်ုပ်တို့အတွက် ရောမသည် စကပြဋ္ဌာအနွှံ အာဏာပိုင်စိုးမိုးမှုကို ရရှိခဲ့သော အချိန်သို့ ဆင်းသက်ရောက်ရှိလာကပြည်။ ယခု ကျွန်ုပ်တို့ရှုထောင့်ရှိသော အခန်းငယ်သည် တောင်ဘက်၏ ရှင်ဘုရင်ဖြစ်သော အီဂျစ်ကို ဆန့်ကျင်သော ပြင်းထန်သောစွမ်းသည့် စစ်ဆင်ရေးတစ်ရပ်နှင့် ကြီးမား၍ အားကြီးသော တပ်မတော်များအကြား ထင်ရှားသော စစ်ပွဲတစ်ပွဲဖြစ် ဖြစ်ပွားခဲ့ခြင်းကို မြင်ကွင်းထဲသို့ ယူဆောင်လာသည်။ ဤကဲ့သို့သော အဖော်အပျက်များသည် ထိုအချိန်ခန့်တွင် ရောမသမိုင်း၌ အမှန်တကယ် ဖြစ်ပွားခဲ့သလော။ — ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ထိုစစ်ပွဲမှာ အီဂျစ်နှင့် ရောမအကြားရှိသော စစ်ပွဲ ဖြစ်ပြီး ထိုတိုက်ပွဲမှာ Actium ၏ တိုက်ပွဲပင် ဖြစ်သည်။ ဤပဋိပက္ခသို့ ဦးတည်စေခဲ့သော အခြေအနေများကို အကျဉ်းချုံး၍ ကပြခဲ့ကပြီ။”

“[မာ့ခဲ] အနုထိုနီ၊ ဩဂတ်စတပ် စီဇာနှင့် လီပီဒပ်တို့သည် ဂျူးလီးယပ် စီဇာ၏ သခင်ကြီးကို လက်စားချရန် သစ္စာပေးထားသော သုံးဦးပေါင်း အာဏာဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ကပြည်။ ဤအနုထိုနီသည် ဩဂတ်စတပ်၏ ညီမ ဖြစ်သော အော့တေးဗီးယားကို လက်ထပ်ခြင်းအားဖြင့် ဩဂတ်စတပ်၏ မောင်နှမဆွတော်ဖြစ်လာခဲ့သည်။ အနုထိုနီကို အစိုးရရေးရာတာဝန်ဖြင့် အီဂျစ်သို့ စလွှတ်ခဲ့သော်လည်း၊ အီဂျစ်၏ ကိုယ်ကျင့်ပျက်စီးသော ဘုရင်မ ကလီအိုပက်ထရာ၏ လှည့်စားကျွမ်းကျင်မှုနှင့် မျက်နှာသာဆောင်ဖွယ် အလှအပတို့၏ သားကောင်ဖြစ်သွားခဲ့သည်။ သူမအပေါ် သူ့စွဲလမ်းခဲ့သော ကာမရောစွဲမှုသည် အလွန်ပြင်းထန်သဖြင့် နောက်ဆုံးတွင် သူသည် အီဂျစ်ဘက်၏ အကျိုးစီးပွားကို လက်ခံထောက်ခံလာပြီး၊ ကလီအိုပက်ထရာကို ကျေနပ်စေရန် မိမိဇနီး အော့တေးဗီးယားကို ပယ်ရှားခဲ့ကာ၊ သူမ၏ လောဘကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန် တိုင်းပြည်နယ်တစ်နယ်ပြီးတစ်နယ်ကို ကလီအိုပက်ထရာအား ပေးအပ်ခဲ့သည်။ ထို့ပြင် ရောမ၌ မဟုတ်ဘဲ အလက်ဇန်ဒေးယား၌ အောင်ပွဲအခမ်းအနားကို ကျင်းပခဲ့ပြီး၊ အခြားနည်းများဖြင့်လည်း ရောမလူမျိုးတို့ကို ဤမျှ အရှက်ရစေ၊ မနာလိုစေခဲ့သဖြင့် ဩဂတ်စတပ်သည် မိမိတို့၏ တိုင်းပြည်၏

ရန်သူတစ်ဦးအပေါ် စစ်ဆင်နွဲ့ရာတွင် သူတို့ကို အားတက်သရော ပါဝင်စေရန် ဦးဆောင်ရာ၌ မည်သည့်အခက်အခဲမျှ မတွေ့ရတော့ပေ။ ဤစစ်ပွဲသည် အပေါ်အားဖြင့် အီဂျစ်နှင့် ကလီယိုပတ်ထရာကို ဆန့်ကျင်သော စစ်ဖြစ်ခဲ့သော်လည်း၊ အမှန်အားဖြင့် ယခုအခါ အီဂျစ်ရဲဘော် ဦးဆောင်သူအဖြစ် ရပ်တည်နေသော အနုထိုနီကို ဆန့်ကျင်သော စစ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထို့ပြင် သူတို့၏ ပဋိပက္ခ၏ အမှန်တကယ် အကကြောင်းရင်းမှာ Prideaux ပြောသကဲ့သို့ ရောမအင်ပါယာ၏ တစ်ဝက်တည်းကိုသာ ပိုင်ဆိုင်ရခြင်းဖြင့် နှစ်ဦးစလုံး မကျနေပိုင်ကခြင်း ဖြစ်သည်။ အကကြောင်းမှာ လီပီဒပ်ကို သုံးဦးပေါင်း အာဏာဖွဲ့မှု ဖြစ်ချပေးခြင်းပင်။ အာဏာသည် သူတို့နှစ်ဦးအကြား၌သာ ကျန်ရစ်ခဲ့သဖြင့်၊ တစ်ဦးစီက အလုံးစုံကို ပိုင်ဆိုင်ရန် ဆုံးဖြတ်ထားကြသည်။ ထိုပိုင်ဆိုင်ခွင့်အတွက် စစ်၏ အနုတရာယ်ကို လောင်းကစားသကဲ့သို့ ဆုံးဖြတ်ပစ်ခဲ့ကြသည်။” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 273.

ပရောဖက်ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာအရ Actium ၏စစ်ပွဲသည် တနှင့်ဂန္ဓနေ့ဥပဒေကို ဖော်ထုတ်ညွှန်ပြသည်။ အကကြောင်းမှာ Smith က ဖော်ပြသကဲ့သို့၊ ၎င်းသည် ပင်ရောမ၏ “စကပြဋ္ဌာအနှံ အုပ်စိုးမှု” ကို တည်ထောင်ပေးခဲ့သော ပထဝီဝင်ဆိုင်ရာ အတားအဆီး သုံးခုအနက် တတိယအတားအဆီးကို အောင်နိုင်ခြင်းကို ကိုယ်စားပြုသောကကြောင်းဖြစ်သည်။ ပင်ရောမ၌ ဖြစ်ခဲ့သကဲ့သို့ပင်၊ ပုပ်ရဟန်းမင်းကြီးဆိုင်ရာ ရောမ၏ တတိယအတားအဆီးကို ရောမမျိုးမှ ဖယ်ရှားနှင့်ထုတ်လိုက်သောအခါတွင်သာ ၅၃၈ ခုနှစ်၌ ပုပ်ရဟန်းမင်းကြီးဆိုင်ရာ ရောမ၏ “စကပြဋ္ဌာအနှံ အုပ်စိုးမှု” သည် စတင်ခဲ့သည်။ ထိုသက်သေ နှစ်ပါးသည် မျက်မှောက်ခေတ် ရောမက သမုမာကျမ်းစာ ပရောဖက်ပုဂ္ဂိုလ်၌ ဖော်ပြထားသော ဆဋ္ဌာမနှင့် သတုတမနိုင်ငံတော်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ထိုသို့ပြောတွင် ၎င်း၏ တတိယအတားအဆီးကိုလည်းကောင်း အောင်နိုင်သည့် နရောနှင့် အချိန်၌ တနှင့်ဂန္ဓနေ့ဥပဒေအကကြောင်းကို ပြောဆိုကြသည်။ ထိုသို့ဖြင့် သင့်ကတေဆိုင်ရာ လေးဆယ့်နှစ်လကပြကာလအတွက် “စကပြဋ္ဌာအနှံ အုပ်စိုးမှု” ကို တည်ထောင်ပေးသည်။

ထိုသူအား ကြီးကျယ်သောစကားများနှင့် ဘုရားသခင်ကိုကဲ့ရဲ့ပြောဆိုသောစကားများကို ပြောဆိုနိုင်သောနတ်တစ်ပါး ပေးအပ်တော်မူ၏။ ထို့ပြင် လေးဆယ့်နှစ်လတိုင်အောင် ဆက်လက်အုပ်စိုးနိုင်သော အာဏာလည်း ထိုသူအား ပေးအပ်တော်မူ၏။ ဗျာဒိတ် ၁၃:၅။

ရောမသည် အဲဂုတ္တုတုပြည်ကို ဆန့်ကျင်၍

ရောမ၏ ဩဂတ်တုစ်က အီဂျစ်နှင့် ကလီယိုပတ်ထရာကို ဆန့်ကျင်၍ ဆင်နွဲ့ခဲ့သော စစ်ပွဲ၏ ပရောဖက်ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားမှုများသည် မာခဲ အန်ထိုနီ၏ ပုန်ကန်မှုကြောင့် လွှဲဆောင်ခံခဲ့ရပြီး၊ ထိုပရောဖက်ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားမှုများသည် ပရောဖက်ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာ မဖြစ်မနေလှုပ်ရှားမှုအရ တနှင့်ဂန္ဓနေ့ ဥပဒေ၌ ကိုယ်စားပြုပေးထားသော ပရောဖက်ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားမှုများကို ကိုယ်စားပြုမည်ဖြစ်သည်။

အက်တီယမ်၌ ရောမသည် ပုန်ကန်သော ယောက်ျားတစ်ဦးနှင့် မသန်ရှင်းသော မိန်းမတစ်ဦးတို့၏ မဟာမိတ်ဖွဲ့မှုဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော အင်အားတစ်ရပ်ဖြစ်သည့် အီဂျစ်ကို အနိုင်ယူခဲ့သည်။ အန်တိုနီနှင့် ကလီယိုပတ်ထရာတို့၏ မဟာမိတ်ဖွဲ့မှုသည် အသင်းတော်နှင့် နိုင်ငံတော်၏ ပေါင်းစည်းခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ အက်တီယမ်၌ ဩဂတ်တုစ်၏ ရောမသည် အသင်းတော်နှင့် နိုင်ငံတော်၏ မသန်ရှင်းသော ပေါင်းစည်းမှုဖြင့် ကိုယ်စားပြုပေးထားသော အင်အားတစ်ရပ်ကို အနိုင်ယူခဲ့သည်။

သားရဲ၏ ရုပ်တု

ကလီယိုပတ်ထရာသည် ရောမ၏ သင့်ကတေဖြစ်သော အန်တိုနီနှင့် မိတ်ဖက်ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဖောက်ပြန်ပျက်စီးသော အသင်းတော်ကို ကိုယ်စားပြုသည်။ ယူရိယာ စမစ်က အန်တိုနီသည် “အီဂျစ်၏

အကျင့်ပျက် ဘုရင်မ ကလီယိုပတ်ထရာ၏ လှည့်ကွက်များနှင့် မက်မောဖွယ်အလှတရားများ၏ သားကောင်ဖွဲ့သွားခဲ့သည်” ဟု ဖော်ပြခဲ့သည်။ ကလီယိုပတ်ထရာသည် ၎င်းတို့၏ ဆက်ဆံရေးအပေါ် အုပ်စိုးသူဖြစ်ခဲ့သည်။ အန်တိုနီနှင့် ကလီယိုပတ်ထရာတို့ဖွဲ့ ကိုယ်စားပြုထားသော အသင်းတော်နှင့် နိုင်ငံတော်၏ မဟာမိတ်ဆက်စပ်မှုက၊ ထိုဆက်ဆံရေးအတွင်း အုပ်ချုပ်သော တန်ခိုးအာဏာသည် ကလီယိုပတ်ထရာဖွဲ့ကခြား ဖော်ထုတ်ပပြုသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့၏ ဆက်ဆံရေးဖွဲ့ ကိုယ်စားပြုထားသော အသင်းတော်နှင့် နိုင်ငံတော်၏ ပေါင်းစည်းမှုသည် ဆက်ဆံရေးအပေါ် အမျိုးသမီးက ထိန်းချုပ်အုပ်စိုးနေသော အသင်းတော်နှင့် နိုင်ငံတော်၏ ပေါင်းစည်းမှုဟူသော သားရဲ၏ ရုပ်ပုံ၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်နှင့် ကိုက်ညီသည်။ အက်တီယမ်သည် မကဗြေ ရောက်ရှိလာမည့် တနင်္ဂနွေညပဒေကို ပုံရိပ်ပြုခဲ့သည်။

Augustus သည် မကဗြေရောက်လာမည့် တနင်္ဂနွေညပဒေ၌ အမေရိကန်ပညာထောင်စုကို အောင်နိုင်မည့် ပုပ်ရဟန်းမင်းအာဏာကို ကိုယ်စားပြုသည်။ Marc Antony သည် မြေသားတိရစ္ဆာန်၏ ရီပတ်ဘလီကန် ဦးချိုဖွဲ့ Cleopatra သည် ပရိုတက်စတင့် ဦးချိုဖွဲ့သည်။ Antony နှင့် Cleopatra တို့သည် မကဗြေရောက်လာမည့် တနင်္ဂနွေညပဒေ၌ အတူတကွပေါင်းစည်းကာ နဂါးကဲ့သို့ ပြောဆိုကြသည်။ Cleopatra နှင့် Antony နှစ်ဦးစလုံးသည် နဂါးအာဏာ၏ သင့်ကတေးများဖွဲ့ကပြု၍ တနင်္ဂနွေညပဒေ၌ ၎င်းတို့ အပြည့်အဝ ပူးပေါင်းချိတ်ဆက်သည့်အခါ—၎င်းတို့သည် နဂါးကဲ့သို့ ပြောဆိုကြသည်။

နဂါးများ

ဂရိနှင့် အီဂျစ် နှစ်နိုင်ငံလုံးသည် ပရောဖက်ပျောက်အရ နဂါးတန်ခိုးကို ကိုယ်စားပြုကြပြီး အန်တိုနီလည်း နဂါးတန်ခိုးကို ကိုယ်စားပြုခဲ့သည်။ ဒန်နီယလေ အခန်းကဏ္ဍ ၅၁ တွင် အီဂျစ်သည် တောင်ဘက်ဖွဲ့ပေါ်၍ ဂရိသည် အနောက်ဘက်ဖွဲ့သည်။ အလက်ဇန်ဒါ၏ နိုင်ငံတော်သည် အပိုင်းလေးပိုင်း ခွဲဝေခံရပြီးနောက် အီဂျစ်ကို ပတိုလမေ ပထမက သိမ်းပိုက်ခဲ့သည်။ ထိုနောက် ပတိုလမေ ပထမသည် ပရောဖက်ပျောက်အရ တောင်ဘက်၏ ပထမဘုရင် ဖြစ်လာခဲ့ပြီး ကလီယိုပတ်ထရာသည် အီဂျစ်ပညာရှိ ပတိုလမေ မင်းဆက်၏ နောက်ဆုံး အုပ်ချုပ်သူ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ပတိုလမေကို အလက်ဇန်ဒါ မဟာ၏ မွေးဖွားရာဒေသဖြစ်သော မက်ဆီဒွန်တွင် မွေးဖွားခဲ့သည်။

မက်စီဒွန်သည် ဂရိပြည်မမြောက်ပိုင်းတွင် တည်ရှိခဲ့ပြီး မိမိတို့၏ မျိုးရိုးအရင်းအမြစ်သည် ဂရိဒဏ္ဍာရီဆန်သော သူရဲကောင်းများထံမှ ဆင်းသက်လာသည်ဟု ဆိုကြသည်။ ဂရိပြည်တောင်ပိုင်းရှိ မြို့ပြ-နိုင်ငံများက မက်စီဒွန်နီးယားလူမျိုးများကို တောင်ပိုင်းဂရိ၏ ဟယ်လင်နစ်လူမျိုးများထက် ပိုမို ရိုင်းစိုင်းသောသူများဟု မှတ်ယူကြသည်။ မက်စီဒွန်နီးယားတို့သည် ဘုရင်စနစ်အုပ်ချုပ်မှုရှိခဲ့ကြပြီး အသေ၊ စပါးတာ၊ သီးဘစ်၊ ကိုရင်သုစသည်တို့ကဲ့သို့သော တောင်ပိုင်းမြို့ပြ-နိုင်ငံများ (poleis) သည် ဂရိပြည်တောင်ပိုင်း၊ အလယ်ပိုင်းနှင့် အီဂျစ်ကျွန်းများတွင် တည်ရှိခဲ့သည်။ ဤ poleis များသည် မကဗြေဇာ ဒီမိုကရေစီစနစ်၊ အိုလီဂါခီစနစ်၊ သို့မဟုတ် ရောစပ်အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်တို့ကို ကျင့်သုံးလေ့ရှိကြသော်လည်း၊ မက်စီဒွန်သည် အာဏာကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်ထားသော ဘုရင်စနစ်ဖြစ်ပြီး ခိုင်မာသော မင်းဆက်တော်ဝင်မျိုးရိုး (Argeads) ကို ပိုင်ဆိုင်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့အားလုံးသည် ဟယ်လင်နစ်များဖြစ်ပြီး ရောမသည် သမိုင်းမကြောင်းပေါ်သို့ ဝင်ရောက်လာသောအခါ ဟယ်လင်နစ်များကို ဂရိလူမျိုးများဟု အမည်တပ်ခဲ့သည်။ ကလီယိုပတ်ထရာသည် ပတိုလမေအစစ်ဆင်းဆက်၏ နောက်ဆုံးအုပ်စိုးရှင်ဖြစ်ပြီး ၎င်းသည် မက်စီဒွန်ဒေသ၊ သို့မဟုတ် ဂရိပြည်မမြောက်ပိုင်းမှ ဆင်းသက်လာသော ဂရိလူမျိုးတို့၏ မြောက်ပိုင်းနိုင်ငံဆိုင်ရာ ဘုရင်မျိုးနွယ်ကို ကိုယ်စားပြုခဲ့သည်။

တောင်ဘက်၏ ဘုရင်

ကလီယိုပတ်ထရာသည် အလက်ဇန္ဒား၏နိုင်ငံကို လေးပိုင်းခွဲဝေခဲ့ချိန်၌ ပတိုလမီ ပထမဖြင့် စတင်ခဲ့သော ပတိုလမီနိုင်ငံ၏ နောက်ဆုံးအုပ်စိုးရှင်ဖြစ်သည်။ အက်တီယမ်စစ်ပွဲ၌ စာသားအတိုင်း "တောင်ဘက်၏ရှင်ဘုရင်" ဖြစ်သော ပတိုလမီနိုင်ငံသည် ၎င်း၏အဆုံးသို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ထိုနောက် "တောင်ဘက်၏ရှင်ဘုရင်" သည် ဝိညာဉ်ရေးအရ အီဂျစ်ဖြစ်လာပြီး ပြင်သစ်တော်လှန်ရေးသမိုင်း၌ ဘုရားမဲ့ဝါဒဆန်သော ပြင်သစ်က ယင်းကို ကိုယ်စားပျံ့ခဲ့သည်။

သူတို့၏အသကေဇင်များသည် ဝိညာဉ်ရေးအရ သောဒိုနှင့် အဲဂုတုတုဟု ခေါ်ဝေါ်သော မျိုကြီး၏ လမ်းမပေါ်၌ လဲလျောင်းနေလေ့မရှိပါ။ ထိုနောက်လည်း ငါတို့၏သခင်သည် လက်ဝါးကပ်တိုင်ပေါ်၌ သတ်ခင်းခံတော်မူ၏။ ဗျာဒိတ်ကျမ်း ၁၁:၈။

အလက်ဇန်းဒါး၏ နိုင်ငံကို ခွဲဝေသတ်မှတ်ခြင်းနှင့် ဆက်စပ်၍ စာရိတုတအရ အီဂျစ်အစစ်အမှန်သည် တောင်ဘက်၏ မင်းကြီးအစစ်အမှန် ဖြစ်ခဲ့သော်လည်း၊ ဝိညာဉ်ရေးရာ အီဂျစ်ကိုမူ ပကတိ ဦးတည်ရာအရ မဟုတ်ဘဲ အီဂျစ်၏ ပရောဖက်ပုဂ္ဂိုလ်များ လက်ကောက်အင်များအားဖြင့် တောင်ဘက်၏ မင်းကြီးအဖြစ် ကိုယ်စားပျံ့ထားသည်။

တောင်နှင့် အနောက်

ကလီယိုပတ်ထရာသည် ထိုနိုင်ငံ၏ နောက်ဆုံးသော ပတိုလမီအုပ်ချုပ်သူဖြစ်သောကြောင့်၊ ပရောဖက်ပုဂ္ဂိုလ်အရ ဂရိ (အနောက်) နှင့် အီဂျစ် (တောင်) တို့၏ နှစ်မျိုးဆိုင်ရာ အင်အားတစ်ရပ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုနောက် လာမည့်သူ၊ ထိုပင် ဝိညာဉ်ရေးဆိုင်ရာ တောင်ဘုရင်ဖြစ်မည့်သူမှာ ပြင်သစ်ဖြစ်ပြီး ဗျာဒိတ်ကျမ်း အခန်း ၁၁ တွင် အီဂျစ်နှင့် စောဒိုအဖြစ် ကိုယ်စားပျံ့ထားသော နှစ်မျိုးဆိုင်ရာ အင်အားတစ်ရပ်လည်း ဖြစ်သည်။ စောဒို၏ ကာမလိုက်စားသော အကျင့်ဆိုးသည် အနောက်ဘက်ရှိ ကလီယိုပတ်ထရာ၏ ကာမလိုက်စားမှုနှင့် ကိုက်ညီသကဲ့သို့၊ တောင်ဘက်ရှိ ကလီယိုပတ်ထရာသည် အီဂျစ်၏ ဘုရားမဲ့ဝါဒနှင့် ကိုက်ညီသည်။ တောင်ဘက်၏ နောက်ဆုံး အကုခရာအနက်အတိုင်းရှိသော ဘုရင်၏ နှစ်မျိုးဆိုင်ရာ သဘာဝသဘာဝသည် တောင်ဘက်၏ ပထမ ဝိညာဉ်ရေးဆိုင်ရာ ဘုရင်နှင့် ကိုက်ညီနေသည်။

Actium စစ်ပွဲသည် အန်တိုနီ၏ ရောမနဂါးနှင့် ကလီယိုပတ်ထရာ၏ တောင်နှင့် အနောက်၏ နဂါးတို့ ပေါင်းစည်းထားသော မသန်ရှင်းသည့် မဟာမိတ်ဖြစ်သည်။ အန်တိုနီနှင့် ကလီယိုပတ်ထရာတို့သည် အသင်းတော်တစ်ရပ်နှင့် နိုင်ငံတစ်ရပ်ကို ကိုယ်စားပျံ့ခဲ့ပြီး၊ ရောမ၏ ဩဂုတ်တုတ်က Actium ကို အောင်နိုင်ခြင်းသည် သားရဲ၏ရုပ်ပုံကို ပုံဆောင်ဖော်ပြသော မသန်ရှင်းသည့် နှစ်ဆပေါင်းစည်းမှုအပေါ် ရောမက အသာစီးရ၍ အောင်နိုင်သည့် အောင်ပွဲကို ကိုယ်စားပျံ့ခဲ့သည်။ ထိုနောက် သုံးရာခိုင်နှုန်းဆယ်နှစ်အကဉ်တွင်၊ ဒီယလေ ၁၁:၂၄ ၏ ပြည့်စုံခြင်းအနုပညာဖြင့်၊ ကွန်စတန်တိုင်းသည် ရောမကို အရှေ့နှင့် အနောက်ဟူ၍ ခွဲခဲ့ပြီး၊ ရောမ၏ မိန်းမကို အနောက်ဘက်တွင် ထားကာ ရောမ၏ ယောက်ျားကို အရှေ့ဘက်သို့ ရွှေ့ပြောင်းခဲ့သည်။ တောင်နှင့် အနောက်ကို အောင်နိုင်ခြင်းသည် Actium စစ်ပွဲတွင် သုံးရာခိုင်နှုန်းဆယ်နှစ်ဟူသော "ကာလ" တစ်ခုအပေါ်၌ ဖြစ်ပေါ်မည့် အရှေ့နှင့် အနောက်၏ ခွဲခြားခြင်းကို ပုံဆောင်ပြသခဲ့သည်။ ယင်းမတိုင်မီက ဖြစ်ပွားခဲ့သော တွေ့ဆုံတိုက်ခိုက်မှုတစ်ရပ်တွင် အန်တိုနီအား အရှေ့ရောမကို ပေးခဲ့ပြီး၊ ဩဂုတ်တုတ်အား အနောက်ကို ပေးခဲ့သဖြင့်၊ Actium သည် အရှေ့နှင့် အနောက်ကို အတူတကွ ယူဆောင်လာခဲ့သော်လည်း "ကာလ" တစ်ခုအတွက်သာ ဖြစ်ခဲ့သည်။

ဘီစီ ၃၁ နှင့် ၃၃၀

ယရှေသည် အဆုံးကို အစနှင့်အစဉ်မပြတ် နှိုင်းယှဉ်ဖော်ပြခြင်းမူသဖြင့်၊ ခရစ်မတိုင်မီ ၃၁ ခုနှစ်တွင် အက်တီယမ်ကို အနိုင်ယူခြင်းသည် ၃၃၀ ခုနှစ်တွင် အင်ပါယာကို အရှေ့နှင့် အနောက်ဟူ၍ ခွဲဝေခဲ့ခြင်း၏ ပုံရိပ်တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ခရစ်မတိုင်မီ ၃၁ ခုနှစ်ရှိ အက်တီယမ်သည် ၃၃၀ ခုနှစ်၌ အဆုံးသတ်သော

နှစ်ပေါင်း ၃၆၀ ကာလအတွင်းရှိ အိုမဂေါ၏ အာလဖာဖွဲ့ခဲ့သည်။ ခရစ်မတိုင်မီ ၃၁ ခုနှစ်နှင့် ၃၃၀ ခုနှစ် နှစ်ရပ်လုံးသည် ဒံယလေ ၁၁ ၏ အခန်းငယ် ၁၆ နှင့် ၄၁ တွင် ကိုယ်စားပြုထားသကဲ့သို့ မကဠိမိ ရောက်လာမည့် တနင်္ဂနွေဥပဒေကို ပုံဆောင်ဖော်ပြကြသည်။

နောက်ထပ် သင့်ကတေတစ်ခု

ရောမမျိုး၏ အန်တိုနီသည် တောင်ဘက်နှင့် အနောက်ဘက်၏ ကလီယိုပတ်ထရာနှင့် ကိုက်ညီပေါင်းစည်းလျက်၊ သားရဲ၏ရုပ်တု၏ နှစ်ဆပေါင်းစည်းမှုအတွင်း သုံးဆမဟာမိတ်ဖွဲ့မှုတစ်ရပ်ကို ကိုယ်စားပြုသည်။ လက်ဝါးကပ်တိုင်သည်လည်း တနင်္ဂနွေဥပဒေနှင့် ကိုက်ညီပြီး ထိုကမ္ဘာနှင့် Actium နှင့် 330 တို့နှင့်လည်း ကိုက်ညီသည်။ လက်ဝါးကပ်တိုင်၌ ဂျူးများ (ပျက်စီးသွားသောအသင်းတော်) သည် ရောမ (နိုင်ငံအာဏာ) နှင့် ပူးပေါင်း၍ ခရစ်တော်ကို သတ်ဖြတ်ကြရာတွင် အသင်းတော်နှင့် နိုင်ငံအာဏာ၏ နှစ်ဆပေါင်းစည်းမှုတစ်ရပ်ကို ဖော်ပြထားသည်။ လက်ဝါးကပ်တိုင်ရှိ ထိုပေါင်းစည်းမှုတွင် တတိယပါတီကို “အဘ၏သား” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသော အမည်ရှိသည့် အတုခရစ်တော်ဖြစ်သော Barabbas က ကိုယ်စားပြုသည်။ ခရစ်တော်ကို စစ်မှန်သော ပရောဖက်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ကည့်လျှင် Barabbas သည် သင့်ကတေအရ အတုအယောင်ပရောဖက်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ရောမသည် အန်တိုနီဖြစ်ပြီး တောင်ဘက်နှင့် အနောက်ဘက်၏ ကလီယိုပတ်ထရာသည် ဂျူးများနှင့် Barabbas ကို ကိုယ်စားပြုခဲ့သည်။

လက်ဝါးကပ်တိုင်သည် ကာမလေတောင်ပေါ်ရှိ ဧလိယနှင့်လည်း ကိုက်ညီလျက်ရှိသည်။ ထိုနရောဌ ရွေးချယ်ရသည်မှာ မည်သူသည် စစ်မှန်သော ပရောဖက်ဖြစ်၍၊ မည်သူသည် မမှန်ကန်သော ပရောဖက်ဖြစ်သည်ဟူသော အမှုဖြစ်သည်။ ထိုအခါ မမှန်ကန်သော ပရောဖက်သည် နှစ်မျိုးတစ်စုံတစ်ရာသော သင့်ကတေဖြစ်ခဲ့ပြီး ဗာလ၏ ပရောဖက်များနှင့် တောအုပ်၏ ယဇ်ပုရောဟိတ်များတို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။ ဗာလသည် အမျိုးသား ဘုရားတစ်ပါးဖြစ်ပြီး တောအုပ်၏ ယဇ်ပုရောဟိတ်များသည် အမျိုးသမီး ဘုရားတစ်ပါးဖြစ်သော အာရုတရုတ်ကို ကိုယ်စားပြုကြသည်။ လက်ဝါးကပ်တိုင်၌ ယုဒလူတို့သည် အမျိုးသမီး ဘုရားဖြစ်သော အာရုတရုတ်ဖြစ်ကြပြီး ဝမ်းနည်းခြင်း၏ လူသား၏ အတုဖြစ်သော ဘာရုဗုဗာသည် အမျိုးသား ဘုရားဖြစ်သော ဗာလဖြစ်သည်။

ကလီယိုပတ်ထရာသည် တောင်ဘုရင်မလည်း ဖြစ်၍ အနောက်ဘုရင်မလည်း ဖြစ်သည်။ အန်တိုနီသည် ရောမ၏ ပုံရိပ်ဖြစ်ပြီး ယူလီယပ်စ်အား လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ခြင်းကို လက်စားချရန် ကျိန်ဆိုထားသော သုံးဖက်ဆိုင် သုံးဦးအုပ်ချုပ်မှု၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ ယူလီယပ်စ်သည် ဒဏ်ရာ နှစ်ဆယ့်သုံးချက်ဖြင့် သေဆုံးခဲ့ခြင်းမှာ ဒံယလေ ၁၁ ၏ အခန်းငယ် ၄၀ ပြည့်စုံခြင်းအရ ၁၇၉၈ ခုနှစ်တွင် ပုပ်ရဟန်းအဖွဲ့စနစ် ရရှိခဲ့သော သစ်စေတတ်သည့် ဒဏ်ရာကို ကိုယ်စားပြုသည်။ အက်တီယမ်တွင် ဩဂတ်စတင်းသည် ထိုသစ်စေတတ်သည့် ဒဏ်ရာ၏ ပြန်လည်ပျောက်ကင်းခြင်းကို ကိုယ်စားပြုသည်။ အန်တိုနီနှင့် ကလီယိုပတ်ထရာ သေဆုံးသောအခါ ထိုဒဏ်ရာသည် ပျောက်ကင်းသွားသည်။ အန်တိုနီနှင့် ကလီယိုပတ်ထရာတို့သည် အမရေကန်ပြည်ထောင်စုအတွင်းရှိ သားရဲ၏ ပုံရိပ်ကို ကိုယ်စားပြုပြီး ထိုပုံရိပ်သည် မြေသားရဲနှင့် ၎င်း၏ ချိနှစ်ချောင်းတို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော သုံးဖက်ဆိုင် ပရောဖက်ပျံခြိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ အန်တိုနီသည် အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး ကလီယိုပတ်ထရာသည် အခြား အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုကို ကိုယ်စားပြုသည်။ အန်တိုနီ၏ ရောမဖြစ်စေ၊ ကလီယိုပတ်ထရာ၏ အီဂျစ်နှင့် ဂရိဖြစ်စေ၊ သမုမာကျမ်းစာ ပရောဖက်ပျံခြိုင်၏ ဆဋ္ဌမုန်ငင် အဆုံးသတ်သည် တနင်္ဂနွေဥပဒေကာလတွင် ၎င်းတို့သည် အတူတကွ သေဆုံးကြသည်။ ပရောဖက်ပျံခြိုင်ရာ အဓိပ္ပာယ်အရ၊ အန်တိုနီနှင့် ဆက်နွယ်သော ကလီယိုပတ်ထရာသည် ဘုရားကျောင်းရင်းနှီး နိုင်ငံရေးတို့၏ ရောနှောမှုကို ကိုယ်စားပြုပြီး ထိုဘုရားကျောင်းရင်းနှီး ဆွဲဆောင်လှည့်ဖြားကာ နိုင်ငံရေးကို ထိန်းချုပ်လျက်ရှိသည်။

ဒုတိယသခေဌ်း၏ ပုံရိပ်ဆောင်ချက်

ပရောဖက်ပုဂ္ဂိုလ် အခြားအဆင့်တစ်ခု၌ Cleopatra ၏ Julius Caesar နှင့် Marc Antony တို့နှင့်ရှိသော ဆက်နွယ်မှုသည် Cleopatra ၏ အသင်းတော်ဆိုင်ရာ လိမ္မော်နည်းပညာနှင့် ရောမအင်ပါယာ၏ နိုင်ငံရေးအုပ်ချုပ်မှုနည်းပညာတို့ အပေါ်အလှန် ဆက်စပ်နေသော အချိန်ကာလ နှစ်ကိမြဲကို ကိုယ်စားပြုသည်။ Daniel အခန်းကဏ္ဍ ၁၁ ၏ အခန်းငယ် ၄၀ ပြည့်စုံခြင်းအရ သူမ၏ ပထမ သင်္ကတေတဆိုင်ရာ သခေဌ်းဖြစ်သော 1798 ခုနှစ်၌ Julius က သူမကို စွန့်ပစ်ခဲ့၏။ ထို့နောက် Daniel အခန်းကဏ္ဍ ၁၁ ၏ အခန်းငယ် ၄၅ ပြည့်စုံခြင်းအရ Actium ၌ ကူညီမည့်သူ တစ်ဦးမျှမရှိဘဲ သူမသည် မိမိ၏ အဆုံးသို့ ရောက်လာသည်။ အခန်းငယ် ၄၀ သည် ပျောက်ကင်းရမည့် သူမ၏ ပထမ သစေတေတ်သော ဒဏ်ရာ၏ alpha ဖြစ်ပြီး အခန်းငယ် ၄၅ ၏ omega သည် သူမ၏ ဒုတိယနှင့် နောက်ဆုံး သခေဌ်းကို ခံယူရသော နရောဖြစ်သည်။

အခန်းငယ် ဆယ့်ခြောက်မှ နှစ်ဆယ့်နှစ်အထိ ဖော်ပြထားသော ရောမအာဏာလေးရပ်ကဲ့သို့ပင်၊ သမ္မာကျမ်းစာဆိုင်ရာ သင်္ကတေအဖွဲ့ ကလီယိုပတ်ထရာသည်လည်း အခြေအနှစ်အရ အဓိပ္ပာယ်တစ်မျိုးထက်ပို၍ ရှိသည်။ ဘုရင်ဆန်သော ထောက်ပံ့မှုကို ဖယ်ရှားလိုက်သည့် 1798 ခုနှစ်တွင် ယူလီယပ်သည် သူမကို စွန့်ခွာခဲ့ပြီး ထို့နောက် တနှင့်ဂန္ဓနေဥပဒေ၌ သူမ၏ သစေနိုင်သော အနာသည် ကုသပျောက်ကင်းသော်လည်း၊ ဗျာဒိတ်ကျမ်း အခန်းကဏ္ဍ ၁၁ ဆယ်ခုနစ်၏ ဘုရင်ဆယ်ပါးကမူ နောက်ဆုံးတွင် သူမကို မီးဖြင့် ဖျက်ဆီးကပြုမိမည်။ ထိုအချိန်၌ သူမသည် ဒုတိယနှင့် နောက်ဆုံးသော သခေဌ်းကို ရင်ဆိုင်ရလိမ့်မည်။

ကလီယိုပတ်ထရာသည် ဖာရော၏ အဲဂုတုတုပြည်၏ ဘုရားမရှိဝါဒနှင့် ဂရိ၏ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ဒဿနတို့ကို ကိုယ်စားပြုထားသော နှစ်မျိုးနှစ်ထပ် သဘာဝသဘာဝ၏ သင်္ကတေတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ သူမ၏ နှစ်မျိုးနှစ်ထပ်သော သဘာဝသဘာဝသည် အဲဂုတုတုပြည်၏ နိုင်ငံရေးအုပ်ချုပ်မှုပညာနှင့် ဂရိ၏ အသင်းတော်ရေးရာ အုပ်ချုပ်မှုပညာတို့ကို ကိုယ်စားပြုသည်။ ဂရိ၏ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ဒဿနကို ဟားသန္ဓေန်ဟု ခေါ်သော သူမ၏ ဗိမာန်တော်အတွင်း ရှုပ်တုအဖွဲ့ တည်ထားကိုးကွယ်ခံရသော ဂရိ နတ်သမီး အသိနာက ကိုယ်စားပြုသည်။ အသိနာသည် ဉာဏ်ပညာ၏ သင်္ကတေဖြစ်ပြီး မိန်းမတစ်ဦးအဖြစ် သူမသည် ဘုရားသခင်ထံမှ ပညာပေးခြင်းနှင့် ဆန်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော လူပညာရေးဆိုင်ရာ ဘာသာတရားကို ကိုယ်စားပြုသည်။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ ချိန်စံချောင်းမှာ ရီပဘလီကန်ဝါဒနှင့် ပရိုတက်စတန်ဝါဒ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုနှစ်ခုကို ပြင်သစ်၌ အီဂျစ်နှင့် စောဒုံအားဖြင့် ပုံဆောင်ပြထားခဲ့သည်။ အီဂျစ်သည် နိုင်ငံရေးအတတ်ပညာဖြစ်ပြီး စောဒုံသည် အသင်းတော်အတတ်ပညာဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ရီပဘလီကန်ဝါဒသည် အီဂျစ်နှင့် ကိုက်ညီပြီး ပရိုတက်စတန်ဝါဒသည် စောဒုံနှင့် ကိုက်ညီသည်။ ရီပဘလီကန်ဝါဒသည် အီဂျစ်ဖြစ်ပြီး ပရိုတက်စတန်ဝါဒသည် စောဒုံနှင့် ဂရိ ဖြစ်သည်။ လူသားဆိုင်ရာပညာရေး၏ သင်္ကတေမှာ ဂရိနတ်ဘုရားမ အသိနာ ဖြစ်ပြီး သူမ၏ ဘုရားကျောင်းမှာ ပါသိန္နန်ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ယနေ့ခေတ်တွင် ထို၏ အမွှာတူကို တင်နက်စီပြည်နယ်၊ နက်ရူးဖီးလ်မျှရှိ ပါသိန္နန်ဘုရားကျောင်း၌ တွေ့ရသည်။ တနှင့်ဂန္ဓနေဥပဒေကောလ၌ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအတွင်း ရီပဘလီကန်ချိန်နှင့် ပူးပေါင်းသည့် ဖောက်ပြန်သော အသင်းတော်၏ သင်္ကတေကို ကလီယိုပတ်ထရာ၊ အာရှတရုတ်၊ ဆာလူးမေ နှင့် စောဒုံတို့အားဖြင့် ကိုယ်စားပြုထားသည်။

ကလီယိုပတ်ထရာသည် ဖာရော၏ ဘုရားမဲ့ဝါဒနှင့် ဂရိလူမျိုးတို့၏ ဘာသာရေးကို ကိုယ်စားပြုပေးပါသည်။ ဘုရားမဲ့ဝါဒဆိုင်ရာ အတွေးအခေါ်နှင့် တွဲဖက်လာသော ဘာသာရေးမှာ ဂရိပညာရေးကို ကိုးကွယ်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ယနေ့သည် အဆုံးကို အစနှင့် ဆက်စပ်၍ အစဉ်အမြဲ ဖော်ပြတော်မူပြီး ဥယျာဉ်အတွင်း စားရန် တားမြစ်ထားသော သစ်ပင်မှာ ကောင်းမကောင်းကို

သိကျွမ်းခြင်း၏ သစ်ပင်ဖွံ့ဖြိုးမှုကို ထိုသစ်ပင်သည် Sister White က “higher education” ဟု ခေါ်သော ဂရိအတွေးအခေါ်၏ ဘာသာရေးကို ပုံဆောင်ညွှန်ပြသည်။ ထိုအရာသည် ခရစ်တော်နှင့် စာတန်တို့အကြား ကြီးမားသော အငြင်းပွားမှုတွင် စစ်မှန်သော ပညာရေး၏ ဖောက်ပြန်ပျက်စီးပြီး အတုအယောင်ဖွဲ့သောအရာအဖြစ် ကလီယိုပတ်ထရာ၏ ဂရိပညာဉာဏ်ဘာသာရေးကို ဖော်ထုတ်၍ အလေးပေးထားသည်။

တင်နက်စီပြည်နယ်၊ နက်ရှိုဖီးလ်မြို့ရှိ “တောင်ပိုင်း၏ အက်သင်” ဟု ခေါ်ကြားပြီး ကလီယိုပတ်ထရာမှာလည်း တောင်ပိုင်း၏ နောက်ဆုံးသော အကုန်အရ မိဖုရားဖြစ်ခဲ့သည်။ တောင်ပိုင်း၏ နောက်ဆုံးမိဖုရားသည် နောက်တစ်ပါးဖြစ်သော ထိုပင် ပထမဆုံးသော ဝိညာဉ်ရေးဆိုင်ရာ တောင်ပိုင်းဘုရင်ကို ပုံဆောင်ထားပြီး ထိုအရာသည် ဘုရားမရှိဝါဒဆိုင်ရာ ပြင်သစ်နိုင်ငံ၌ ပညာစုံစုံသည်။ ဘုရားမရှိဝါဒဆိုင်ရာ ပြင်သစ်နိုင်ငံသည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုကို ပုံဆောင်ထားပြီး ထိုနောက်တွင် တင်နက်စီပြည်နယ်၊ နက်ရှိုဖီးလ်မြို့ရှိ “တောင်ပိုင်း၏ အက်သင်” ၌ အက်သီနာ နတ်သမီးအတွက် ပါသီနွန်မိမာန်တော်ကို သင့်ကတေအရ ကိုယ်စားပြုထားသည်။ ထိုမိမာန်တော်သည် နက်ရှိုဖီးလ်မြို့ West End 2500 တွင် တည်ရှိသည်။ အမှတ်နှစ်ဆယ့်ငါးသည် မသု နှစ်ဆယ့်ငါးရှိ ဥပမာသုံးပုဒ်၏ ပိတ်ထားသောတံခါးကို ကိုယ်စားပြုသည်။ “တောင်” နှင့် “အနောက်” နှစ်ရပ်လုံး၏ မိဖုရားဖြစ်သော ကလီယိုပတ်ထရာသည် တောင်ပိုင်း၏ အက်သင်တွင် မိမိ၏ “အဆုံး” သို့ ရောက်လာသည်။

Actium၊ Cleopatra၊ Augustus နှင့် Antony တို့ကို စဉ်းစားသုံးသပ်ပြီးနောက်၊ ကျွန်ုပ်တို့သည် Daniel အခန်းကြီး ၁၁ ၏ အခန်းငယ် ၂၄ မှ ၃၀ အထိသို့ ပြန်လာကြသည်။ ထိုကျမ်းပိုဒ်၏ အမေရိကန်လင်းဆုံး အပိုင်းမှာ “သူတို့သည် စားပွဲတစ်လုံး၌ ထိုင်၍ မုသာစကားများကို ပြောကြားမည်” ဟု ဆိုထားသည့်နရာဖြစ်ကြောင်းဖော်ပြနိုင်သည်။

ဤဘုရင်နှစ်ပါး၏လုံးသည်လည်း မကောင်းမှုကိုပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်မည်။ သူတို့သည် စားပွဲတစ်လုံးတည်း၌ ထိုင်လျက် မုသာစကားကို ပြောကြားမည်။ သို့ရာတွင် ထိုအမှုသည် မအောင်မြင်ရ။ အကဲဖြတ်မှုကား အဆုံးသည် ခန်မှတ်ထားသော အချိန်၌သာ ရောက်လာမည် ဖြစ်သတည်း။ ဒီယလေ ၁၁:၂၇။

ထိုအခန်းငယ်၌ သတ်မှတ်ထားသောအချိန်မှာ ၃၃၀ ဖြစ်ပြီး ၎င်းသည် အခန်းငယ် ၂၄ ၏ “အချိန်” ၏အဆုံးဖြစ်သည်။ ထိုသတ်မှတ်ထားသောအချိန်သည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအတွက် တနှင့်ဂနွေနေ့ဥပဒေကို ကိုယ်စားပြုသကဲ့သို့၊ ကမ္ဘာလောကအတွက် လူသားတို့၏ စမ်းသပ်ကာလပိတ်သိမ်းခြင်းကိုလည်း ကိုယ်စားပြုသည်။ တနှင့်ဂနွေနေ့ဥပဒေမတိုင်မီ၊ အကဲဖြတ်ပုဂ္ဂိုလ် စိတ်နှလုံးထားသော ရှင်ဘုရင်နှစ်ပါးသည် စားပွဲတစ်လုံးတည်း၌ အချင်းချင်း မုသာစကားများ ပြောဆိုကြားမည်။ ဒီယလေ ၁၁ ၏ အခန်းငယ် ၁၆ နှင့် ၄၁ တို့၌ ဖော်ပြထားသော တနှင့်ဂနွေနေ့ဥပဒေမတိုင်မီ၊ ရှင်ဘုရင်နှစ်ပါးသည် စားပွဲတစ်လုံးတည်း၌ မုသာစကားများ ပြောဆိုကြားမည်။ သို့သော် သူတို့၏ မုသာစကားများသည် မအောင်မြင်ကြ။ အချင်းချင်း မုသာစကားပြောဆိုသော ထိုရှင်ဘုရင်နှစ်ပါးသည် မည်သူတို့နည်း။ ထိုအကဲဖြတ်အရာကို မဖွင့်ကြားမီ၊ ဤအတွဲ၌ ယခင်က ကျွန်ုပ်တို့ ဆွေးနွေးခဲ့ပြီးသော သင့်ကတေအချိန်ကို ပြန်လည်သတိပေးလိုပါသည်။

ရောမအုပ်ချုပ်သူ လေးဦးသည် ၎င်းတို့ကို စဉ်းစားသုံးသပ်သော အခြေအနေအရ ပရောဖက်ပုဂ္ဂိုလ်ရာ သင့်ကတေအမျိုးမျိုးကို ကိုယ်စားပြုကြသည်။ ၎င်းတို့မှာ ရောမအုပ်ချုပ်သူများ ဖြစ်ကြသော်လည်း၊ သင့်ကတေအနေဖြင့် အခြေခံအားဖြင့် ရှေးယုဒ၏ ပရောဖက်ပုဂ္ဂိုလ်ရာ သမိုင်းကို ကိုယ်စားပြုပြီး၊ ယင်းသမိုင်းသည် ဆလေးစစ်တို့၏ အုပ်စိုးမှုအောက်မှ ရောမတို့၏ အုပ်စိုးမှုအောက်သို့ ကူးပြောင်းသွားသည့် ကာလဖြစ်သည်။

ပေါင်ပသေသည် စစ်သူကကြီးတစ်ဦးဖြစ်ပြီး နောက်တစ်ဆက်တည်းဖြစ်သော ရောမအုပ်ချုပ်သူ သုံးဦးလုံးမှာ စီဇာများဖြစ်ကြသည်။ ဂျူလီယပ်စ်သည် ဩဂတ်စတပ်စ်နှင့် ဆက်နွယ်ရာ၌ သုံးပါးစု နှစ်ရပ်ကို ကိုယ်စားပြုသည်။ ထိုနှစ်ရပ်မှာ ပထမတစ်ရပ်သည် တရားဝင်မဟုတ်သော သုံးဦးပေါင်းမဟာမိတ်ဖြစ်ပြီး ဒုတိယတစ်ရပ်မှာ တရားဝင်သော သုံးဦးပေါင်းမဟာမိတ်ဖြစ်သည်။ ထိုအုပ်ချုပ်သူ လေးဦးစလုံးသည် အချို့သော အကဲဖြတ်အရာဆိုင်ရာ အခြေအနေများ၌ တစ်နည်းတူနေပေသော် ကိုယ်စားပြုကြသည်။ ပေါင်ပသေသည် ဘုန်းတန်ခိုးရှိသောပြည်ကို အောင်သိမ်းခဲ့သည်။ ဂျူလီယပ်စ်မှာ ဓားထိုးဒဏ်ရာ နှစ်ဆယ့်သုံးချက်ဖြင့် ကိုယ်စားပြုခြင်းဖြစ်၍ ပထမကောင်းကင်တမန်ဖြစ်သည်။ အကဲဖြတ်မှုမှာ သူသည် ပထမဆုံး စီဇာဖြစ်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ထိုပြင် သူသည် တတိယကောင်းကင်တမန်ကိုလည်း ပုံဆောင်သည်။ ထိုသူမှာ တိဘာရီယဖြစ်သည်။ လက်ဝါးကပ်တိုင်ပေါ်၌ရှိသော တိဘာရီယသည် တစ်နည်းတူနေပေသော်ဖြစ်ပြီး ၎င်းကိုလည်း နှစ်ဆယ့်သုံးဖြင့် ကိုယ်စားပြုထားသည်။ အကဲဖြတ်မှုမှာ နှစ်ဆယ့်သုံးသည် အပြစ်ဖြင့်မြဲခြင်းကို ကိုယ်စားပြုသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ထိုပြင် လက်ဝါးကပ်တိုင်သည် ခရစ်တော်၏ ဘုရားသဘာဝတရားကို ကျွန်ုပ်တို့၏ လူသားသဘာဝနှင့် ပေါင်းစည်းတော်မူသော အမှုတော်၌ အလွန်မရှိမဖြစ်အရေးကြီးသော အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် ဂျူလီယပ်စ်နှင့် တိဘာရီယတို့သည် နှစ်ဆယ့်သုံးဖြင့် ကိုယ်စားပြုထားသော ပထမနှင့် တတိယသတင်းစကားများဖြစ်ကြသည်။

Julius သည် ဟာဇလီးဝုဒ်ဒဏ္ဍာရီများတွင် မကပြောပဲ ပုံဖော်ထားသကဲ့သို့ ရိုမန်းတစ်ဆန်သော ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်ဘဲ၊ အာဏာကိုသာ မျက်နှာမူ၍ မညာမတာ လိုက်စားသောသူ ဖြစ်သည်။ Tiberias သည် Julius ထက်ပင် ပို၍ ဆိုးရွားခဲ့သည်။ အကဲဖြတ်မှုမှာ သူ၏ ယုတ်မာဆိုးသွမ်းမှုကိုပင် ထိုအခန်းငယ်တွင် ဖော်ပြထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဟဗေအြာကုခရာစဉ်၏ နောက်ဆုံးအကုခရာသည် နှစ်ဆယ့်နှစ်ဖြစ်ပြီး ပထမအကုခရာသည် တစ် ဖြစ်သည်။ alpha သည် omega ထက် သေးငယ်ပြီး Tiberias ၏ ယုတ်မာဆိုးသွမ်းမှုကို ဟဗေအြာကုခရာစဉ်၏ နောက်ဆုံးအကုခရာကို ဆိုလိုသော အခန်းငယ် နှစ်ဆယ့်နှစ်တွင် တွေ့ရသည်။ Julius နှင့် Tiberias တို့ဖြင့် ကိုယ်စားပြုထားသော ယုတ်မာသူ နှစ်ဦး၏ အကဲဖြတ်မှုတွင် Augustus ရှိခဲ့သည်။ Augustus သည် ရောမအင်ပါယာ၏ အာဏာနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာတို့၏ ဘုန်းအသရေ အမြင့်ဆုံးအဆင့်ကို ကိုယ်စားပြုသည်။ ပထမနှင့် တတိယ သတင်းစကားတို့၏ ဆန်ကျင်ဘက်အဖြစ် သူကို ပုန်ကန်မှု၏ သင်္ကေတဖြစ်သော အကုခရာ ဆယ့်သုံးဖြင့် ကိုယ်စားပြုထားသည်။ Augustus သည် ရောမသမိုင်းတွင် အကျော်ကျားဆုံး ပုန်ကန်မှုဖြစ်သော Antony နှင့် Cleopatra တို့၏ ပုန်ကန်မှုကို နှိမ်နင်းခြင်းအားဖြင့် မိမိ၏ နိုင်ငံတော်ကို တည်မြဲစေခဲ့သည်။

ဩဂတ်စတပ်စ်သည် တတိယအတန်းအဆီးကို အောင်နိုင်ခဲ့သော ရောမအာဏာဖြစ်ပြီး ထိုသို့ပြုရာ၌ သူသည် တစ်နည်းတူနေပေသော် ကိုယ်စားပြုသည်။ ထိုပြင် သူသည် ဗျာဒိတ်ကျမ်း အခန်း ၁၃ ၏ ပုန်ကန်မှုကာလဖြစ်သော သင်္ကေတဆိုင်ရာ လလေးဆယ့်နှစ်လုံးအတွင်း အုပ်စိုးသော ရောမအာဏာလည်းဖြစ်သည်။ တစ်နည်းတူနေပေသော်အတိုင်း အနုအေးထားတွင် ပုန်ပသေသည် 1798 နှင့် 1989 နှစ်လုံးကို ကိုယ်စားပြုသဖြင့်၊ ပုန်ပသေသည် ဒန်နိုယလေ အခန်း ၁၁ ၏ ပုဒ်မ ၁၀ ပြည့်စုံခြင်းအရ၊ ခရစ်တော်မပေါ်မီ 219 မှ 217 အထိ ဖြစ်ပွားခဲ့သော စီးရီးယား စစ်ပွဲ စတုတ္ထကို အဆုံးသတ်စေသော အန်တီအိုကပ်စ် မဂုဂနပ်စ်၏ သင်္ကေတဖြစ်လာသည်။ ထိုနောက် ယူလီယပ်စ် ဆီဇာသည် ပုဒ်မ ၁၁ နှင့် ၁၂ တို့၊ နယ်စပ်စစ်ပွဲ၊ အဓိကအားဖြင့် ခရစ်တော်မပေါ်မီ 217 ခုနှစ် ရာဖီးယာစစ်ပွဲနှင့် ကိုက်ညီစွာ တန်းညှိထားသည်။ ထိုနောက် ယူလီယပ်စ်သည်လည်း အန်တီအိုကပ်စ် မဂုဂနပ်စ်ပင် ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဩဂတ်စတပ်စ် ဆီဇာလည်း ပုဒ်မ ၁၅ ၏ ပုဒ်မစစ်ပွဲတွင် အန်တီအိုကပ်စ် မဂုဂနပ်စ်ပင် ဖြစ်သည်။ ထိုနောက် ပုဒ်မ ၁၆ တွင် တိဘာရီယပ်စ်သည် တစ်နည်းတူနေပေသော်ဖြစ်သော်လည်း၊ ထိုနောက် သူသည် အန်တီအိုကပ်စ် မဂုဂနပ်စ်မဟုတ်ဘဲ ပုန်ပသေဖြစ်သည်။ အကဲဖြတ်မှုကား ယရှေ့သည် အဆုံးကို အစဖြစ် အမိတ်ပြောမူသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထိုပုဒ်မသည် ဆယ်လျှစ် အင်ပါယာ၏ အဆုံးကို

မှတ်သားထားပြီး၊ ထိုအရာသည် သမ္မာကျမ်းစာ ပရောဖက်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဆဋ္ဌမမြောက်နိုင်ငံတော်ဖြစ်သော အမရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ အဆုံးကို ပုံဆောင်ပြသသည်။

ရောမအုပ်စိုးရှင်လေးပါးနှင့်ပတ်သက်၍ ထပ်မံညှိနှိုင်းထားရမည့် အချက်များရှိသေးပါ။ ထိုမျိုးသည် အခန်းငယ် လေးဆယ်၏ ဝက်ထားသော သမိုင်းကို ကိုယ်စားပြုသည်။ အခန်းငယ် နှစ်ဆယ့်သုံးပါး မကုမာဘီမျိုးသည်လည်း အခန်းငယ် လေးဆယ်၏ ဝက်ထားသော သမိုင်းကို ဖော်ပြထားသည်။ ထိုနောက် အခန်းငယ် နှစ်ဆယ့်လေးတွင် ပင် အင်ပါယာရောမ၏ ဇာတ်ကဏ္ဍကို ကာလတစ်ခု—သုံးရာခွဲခြောက်ဆယ်နှစ်—ဖြင့် ကိုယ်စားပြုထားသည်။ အခန်းငယ် နှစ်ဆယ့်လေးမှ အခန်းငယ် သုံးဆယ်တိုင်အောင် ကိုယ်စားပြုထားသော ရောမသမိုင်းမျိုးသည်လည်း အခန်းငယ် လေးဆယ်၏ ဝက်ထားသော သမိုင်းကို ဖော်ပြသော ဥပမာတစ်ခုဖြစ်သည်။ ထိုအရာသည် အခန်းငယ် သုံးဆယ့်တစ်တွင် အဆုံးသတ်သွားသည်။ အကဲဖြတ်မှုမှာ ထိုနောက်တွင် အကဲဖြတ်အရာသည် ပင်ရောမမှ ပုပ်ရဟန်းမင်းဆိုင်ရာ ရောမသို့ ပြောင်းလဲသွားသောကဏ္ဍဖြစ်သည်။ ပင်ရောမသည် ထိုအခန်းငယ်အတွင်း၌ ရှိနေဆဲဖြစ်သော်လည်း၊ ထိုနောက်တွင် ၎င်းကို သမ္မာကျမ်းစာ ပရောဖက်ပုဂ္ဂိုလ်၏ စတုတ္ထနိုင်ငံအဖြစ် မကိုယ်စားပြုတော့ဘဲ၊ 538 ခုနှစ်တွင် ပုပ်ရဟန်းအာဏာကို ရာဇပလ္လလင်ပေါ်သို့ တင်ပေးခဲ့သော နိုင်ငံရေးအာဏာအဖြစ် ကိုယ်စားပြုထားသည်။ 538 ခုနှစ်တွင် ပုပ်ရဟန်းအာဏာက တနင်္ဂနွေနေ့ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သဖြင့်၊ အခန်းငယ် သုံးဆယ့်တစ်သည် အခန်းငယ် ဆယ့်ခြောက်နှင့် လေးဆယ့်တစ်တို့နှင့် ညှိနှိုင်းလျက်ရှိသည်။ အခန်းငယ် နှစ်ဆယ့်လေးသည် အက်တီယမ်စစ်ပွဲနှင့် ထိုမျိုးနှင့် ဆက်စပ်သော သမိုင်းကို မိတ်ဆက်ပေးခဲ့သည်။

အခန်းငယ် ၂၄ သည် ဟေးသင် ရောမသည် နှစ်ပေါင်း သုံးရာခွဲခြောက်ဆယ်ကာလတိုင်အောင် အချုပ်အခြာအာဏာဖြင့် အုပ်စိုးရန် စတင်သောအချိန်ကို ဖော်ပြလျက်ရှိပြီး၊ ထိုနောက် အခန်းငယ် ၃၁ တွင် ပုပ်ရဟန်းမင်းကြီးဆိုင်ရာ ရောမသည် နှစ်ပေါင်း တစ်ထောင်နှစ်ရာခွဲခြောက်ဆယ်ကာလတိုင်အောင် အချုပ်အခြာအာဏာဖြင့် အုပ်စိုးရန် စတင်သည်။ ထိုမျိုး၏ အစနှင့် အဆုံးနှစ်ဖက်စလုံးတွင် အာလဖနှင့် အိုမဂေါ့ဖြစ်တော်မူသော ခရစ်တော်၏ လက်မှတ်အမှတ်အသား ပါရှိသည်။ ထိုအခန်းငယ်များအတွင်း၌ မာက် အန်တိုနီ၊ ကလီယိုပတ်ထရာနှင့် အင်ဂတ်စတပ် စီဇာတို့၏ သမိုင်းကို ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့ရသည်။ အခန်းငယ် ၁၆ တွင် ဟေးသင် ရောမသည် ဘီစီ ၆၅ ခုနှစ်၌ ဆဲလျူဆစ် အင်ပါယာကို အနိုင်ယူခဲ့ပြီး၊ ထိုနောက် ဘီစီ ၆၅ ခုနှစ်၌ ယုဒကိုလည်း အနိုင်ယူခဲ့သည်။ ဘီစီ ၃၁ ခုနှစ်၌ အက်တီယမ်ဟူသော တတိယအတားအဆီးသည်၊ ဘီစီ ၆၅ ခုနှစ်၌ ဆဲလျူဆစ်တို့၏ ပထမအတားအဆီးများက ပုံဆောင်ခဲ့သကဲ့သို့၊ အီဂျစ်နိုင်ငံ၏ အဆုံးသတ်ကို ဖော်ထုတ်ပြသခဲ့သည်။ တစ်ဖန် ထပ်မံ၍ ပထမဖြစ်တော်မူသောသူနှင့် နောက်ဆုံးဖြစ်တော်မူသောသူ၏ လက်မှတ်အမှတ်အသားကို ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့ရှိကြသည်။ ဘီစီ ၆၅ ခုနှစ်သည် အတားအဆီးသုံးခုအနက် ပထမအတားအဆီးဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းသည် မြောက်ဘက်ဘုရင်ကို အနိုင်ယူခြင်းကို ကိုယ်စားပြုသည်။ ဘီစီ ၃၁ ခုနှစ်သည် အတားအဆီးသုံးခုအနက် တတိယအတားအဆီးဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းသည် တောင်ဘက်ဘုရင်ကို အနိုင်ယူခြင်းကို ကိုယ်စားပြုသည်။ အတားအဆီးသုံးခုအနက် အလယ်အတားအဆီးဖြစ်သော ယုဒသည်၊ ပွန်ပဂေ ဘီစီ ၆၃ ခုနှစ်၌ ရောက်ရှိလာသောအခါ၊ ယရုရှလင်မြို့ရိုးများအတွင်း ပြည့်တင်းစစ် ဖြစ်ပွားလျက်ရှိနေခဲ့သည်။ ဒုတိယအတားအဆီးသည် ပုန်ကန်ခြင်း၏ သင့်ကဇာဖြစ်သည်။

၅၃၈ ခုနှစ်တွင် ပုပ်ရဟန်းမင်းကြီးအုပ်စိုးသော ရောမအတွက် တတိယအတားအဆီးသည် ရောမမြို့မြှ နှင်ထုတ်ခံရလေသည်။ ထိုအတားအဆီးမှာ ဂေါ်သ်တို့ဖြစ်ကြပြီး၊ ထိုနောက်၌ပင် သမ္မာကျမ်းစာပရောဖက်ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပဉ္စမနိုင်ငံတော်သည် စတင်လေသည်။ စတုတ္ထနိုင်ငံတော် အဆုံးသတ်သည့် နေရာ၌ပင် ဖြစ်သည်။ ထိုအပြင် စတုတ္ထနိုင်ငံတော်သည် ၎င်း၏ တတိယအတားအဆီး၌ စတင်ခဲ့သကဲ့သို့၊ ဆယ်လျူစစ်နိုင်ငံတော်၏ ပထမအတားအဆီးတွင် ပုံဆောင်ထားခဲ့သည့်အတိုင်း၊ အဲဂုတ္တုနိုင်ငံတော်လည်း ရှုံးနိမ့်ခဲ့လေသည်။ ဤအရာက အခန်းငယ် ၂၄ မှ

၃၀ အထိ၌ တွေ့ရသော ပရောဖက်ပုဂ္ဂိုလ်ရာ သက်သေခံချက်သည် အခန်းငယ် ၄၀ ၏ လျှို့ဝှက်သမိုင်းအတွင်း၌လည်း တည်နေရာချထားရမည့် အစဉ်တန်းတစ်ခုကို ကိုယ်စားပြုကြောင်း ဖော်ပြသည်။ ဤအကြောင်းကကြောင့် ဟုခဲ အန်တိုနီ၊ ကလီယိုပတ်ထရာ၊ ဂျူလီယက်စ် စီဇာ၊ ပွန်ပေါ့ နှင့် ဩဂတ်စတပ်စ် စီဇာတို့က ကိုယ်စားပြုထားသော မျိုးစုံသော ပရောဖက်ပုဂ္ဂိုလ်ရာ ဆက်နွယ်မှုများကို စဉ်းစားသုံးသပ်ရန် အလွန်အရေးကြီးလှသည်။

ထိုကကြောင့်၊ အခန်းငယ် နှစ်ဆယ့်လေးမှ သုံးဆယ်အထိရှိသော ကျမ်းပိုဒ်အပိုင်းတွင် “သူတို့သည် စားပွဲတစ်လုံးတည်း၌ မုသာစကားများကို ပြောကြားသောအခါ” ဟု ဆိုသည့်အချက်သည် အမိန့်တော်၏ အဓိပ္ပာယ်မရှင်းလင်းဆုံးသော အပိုင်း ဖြစ်သလော?

ဤဘုရင်နှစ်ပါး၏နာမည်သည်လည်း မကောင်းမှုကိုပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်မည်။ သူတို့သည် စားပွဲတစ်လုံးတည်း၌ ထိုင်လျက် မုသာစကားကို ပြောကြားလှိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ထိုအမှုသည် မအောင်မြင်ရ။ အကြောင်းမူကား အဆုံးသည် ခန့်မှတ်ထားသော အချိန်၌သာ ရောက်လာမည် ဖြစ်သတည်း။ ဒီယလေ ၁၁:၂၇။

ယူရီယာ စမစ်က ထိုမင်းနှစ်ပါးကို ဟုခဲ အန်တိုနီနှင့် ဩဂတ်စတပ်စ် စီဇာဟု သတ်မှတ်ဖော်ပြသည်။

“အခန်းငယ် နှစ်ဆယ့်ခုနစ်ကို ကိုးကားထားသည်”

“Antony နှင့် Caesar တို့သည် ယခင်က မဟာမိတ်ဖွဲ့ခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် မိတ်ဆွေသောဘာ၏ အဖုံးအကာအောက်၌ သူတို့နှစ်ဦးစလုံးသည် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အာဏာစိုးမိုးမှုကို ရယူရန် ရည်မှန်း၍ လျှို့ဝှက်ကွဲပြားလျက်ရှိခဲ့ကြသည်။ တစ်ဦးအပေါ်တစ်ဦး မိမိကိုယ်ကို နှိမ့်ချသောသဘာဝနှင့် မိတ်ဆွေသောဘာ၏ကြောင်း သူတို့ဖော်ပြခြင်းအားဖြင့် အရာများသည် အယောင်ဆောင်တို့၏ စကားများသာ ဖြစ်ကြသည်။ သူတို့သည် စားပွဲတစ်လုံးတည်း၌ပင် မုသာစကားများကို ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ Antony ၏ ဇနီးလည်းကောင်း၊ Caesar ၏ အစ်မလည်းဖြစ်သော Octavia သည် Antony က သူမကို ကွာရှင်းသည့် အချိန်၌ ရောမပြည်သူတို့အား မိမိသည် Caesar နှင့် Antony တို့အကြား စည်းလုံးညီညွတ်မှု၏ အာမခံချက်တစ်ရပ် ဖြစ်လာမည်ဟူသော မျှော်လင့်ချက်တစ်ခုတည်းကကြောင့်သာ သူနှင့် လက်ထပ်ရန် သဘောတူခဲ့ကြောင်း ကြေညာခဲ့သည်။ သို့သော် ထိုအကဲအမြင်သည် အောင်မြင်မလာခဲ့။ ပဋိပက္ခကွဲပြားမှု ဖြစ်ပွားလာ၏။ ထိုနောက် ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်လာသော တိုက်ခိုက်မှုအတွင်း Caesar သည် လုံးဝအောင်ပွဲခံထွက်လာခဲ့သည်။” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 276.

အော့ကတေးဗီးယားသည် မိမိ၏ အန်တိုနီနှင့်သော အိမ်ထောင်ရေးကို ပေါင်းစည်းခြင်း၏ အာမခံတစ်ရပ်အဖြစ် သတ်မှတ်ပြောဆိုခဲ့သောအခါ၊ ထိုအရာသည် အစောပိုင်း၌ အခန်းကြီး ၁၁ တွင် ဟယ်လင်နစ်ခေတ်အတွင်း ဘီစီ 252 ဝန်းကျင်၌ ဘီရိုနီစီနှင့် ဆလျူစစ်ဘုရင် အန်တီယိုကပ်စ် II သီအော့စ်တို့၏ အိမ်ထောင်ရေးဖြင့် ပုံဆောင်ကျိတ်ပြင်ဖော်ပြထားခဲ့သော အိမ်ထောင်ဖက်ဆိုင်ရာ မဟာမိတ်ဖွဲ့မှုကို ဖော်ထုတ်ပြောဆိုခဲ့သည်။ ဘီရိုနီစီသည် ပတိုလီမီ II ဖီလာဒဲလ်ဖပ်စ်၏ သမီးဖြစ်သည်။ အော့ကတေးဗီးယားနှင့် ဘီရိုနီစီတို့သည် သံတမန်ရေးရာ အိမ်ထောင်ရေးများကို ကိုယ်စားပြုကြပြီး ပရောဖက်ပုဂ္ဂိုလ်အရဆိုလျှင် စာချုပ်များကို ကိုယ်စားပြုကြသည်။ အခန်းငယ် ၅ မှ ၁၀ အထိသည် တောင်ပိုင်းနိုင်ငံနှင့် မြောက်ပိုင်းနိုင်ငံတို့အကြားရှိ သံတမန်ရေးရာ အိမ်ထောင်ရေး၏ သမိုင်းကို ဖော်ပြပြီး မတ်ခဲ အန်တိုနီနှင့် နောက်ပိုင်းတွင် ဩဂတ်စတပ်စ် စီဇာဟု လူသိများလာသော အော့ကတေးဗီးယားတို့က ထိုအိမ်ထောင်ရေးကို စီစဉ်ခဲ့ကြသည့်အခါ၊ ၎င်းတို့သည် နိုင်ငံတော်ကိုလည်း အရှေ့နှင့် အနောက်အဖွဲ့ ခွဲဝေခဲ့ကြသည်။

ဘရန်ဒီစီယမ် သဘာဝတူစာချုပ် (ခရစ်မပေါ်မီ ၄၀ ခုနှစ်) သည် ပြည်တွင်းစစ်ဖြစ်ပွားလုနီးပါး အခြေအနေကောက်ပိုင်း ဒုတိယ တိုက်ခိုက်မှုအတွင်း တင်းမာမှုများကို ဖြေရှင်းရန် မတ်ခဲ အန်တိုနီနှင့်

အေ့ကတာဗီယန် (နောက်ပိုင်း သြဂတ်စတပ်စ်) တို့အကဲပြား ညှိနှိုင်း၍ ရရှိခဲ့သော အခြေချသဘာဝတူညီမှုတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ ယင်းတွင် ရောမအုပ်ချုပ်နယ်မြေများကို ခွဲဝေပေးခြင်း (အန်တိုနီအား အရှေ့ပိုင်း၊ အေ့ကတာဗီယန်အား အနောက်ပိုင်း) ပါဝင်ခဲ့ပြီး အန်တိုနီသည် အေ့ကတာဗီယန်၏ ညီမဖြစ်သော အေ့ကတာဗီယာနှင့် ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်းအားဖြင့် ထိုသဘာဝတူညီမှုကို အတည်ပျံ့ခြင်းဖြစ်ခဲ့သည်။ ခရစ်မပေါ်မီ ၃၉ ခုနှစ်တွင် မူလ ငါးနှစ်သက်တမ်းရှိ တပြိုင်ရတံ၏ သက်တမ်း ကုန်ဆုံးသွားခဲ့ရာ၊ အန်တိုနီသည် သင့်ဘာ ၃၀၀ ကျော်နှင့်အတူ အီတလီသို့ ရွက်လွှင့်လာခဲ့သော်လည်း အစပိုင်းတွင် ဘရုန်ဒီယမ်၌ ကမ်းတက်ခွင့် မရခဲ့သဖြင့် နောက်ဆုံးတွင် တာရန်တမ်၌ ဆိုက်ကပ်ခဲ့သည်။ အန်တိုနီ၏ စစ်တပ်သည် အေ့ကတာဗီယန်၏ စစ်တပ်နှင့် မတိုက်ခိုက်လို့ခြင်း၊ ထိုနည်းတူ အေ့ကတာဗီယန်၏ စစ်တပ်ကလည်း အန်တိုနီ၏ စစ်တပ်နှင့် မတိုက်ခိုက်လို့ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော အချိန်ကပြုမပြုစွာ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုများအပေါ်တွင် အေ့ကတာဗီယန်သည် ထိုနည်းတူ လာရောက်တုံ့ဆေ့ခဲ့သည်။ အေ့ကတာဗီယာသည် အရေးပါသော ကြိုးဝင်ညှိနှိုင်းသူ အခန်းကဏ္ဍကို ထိမ်းဆောင်ခဲ့ပြီး ဆက်စတပ်စ် ပွန်ပေးကို ဆန်ကျင်ရာတွင် အန်တိုနီက အေ့ကတာဗီယန်ကို ထောက်ခံပံ့ပိုးစေရန် ဆွဲဆောင်ခဲ့သည်။ သူတို့သည် တပြိုင်ရတံကို နောက်ထပ် ငါးနှစ်သက်တမ်း (ခရစ်မပေါ်မီ ၃၂ ခုနှစ်အထိ) အတွက် အသစ်တဖန် သက်တမ်းတိုးခဲ့ကြပြီး အန်တိုနီက အေ့ကတာဗီယန်အား သင့်ဘာ ၁၂၀ ပေးအပ်ကာ အပန်နီအလွန်အားဖြင့် ကတိပုဂ္ဂိုလ်သော တပ်ဖွဲ့များကို ရရှိမည်ဟု သဘာဝတူခဲ့သော်လည်း (ထိုတပ်ဖွဲ့များကို နောက်ပိုင်းတွင် အေ့ကတာဗီယန်က မပေးအပ်ခဲ့ပေ)။

ခရစ်မတိုင်မီ ၃၂ ခုနှစ်တွင် ဆန်ကျင်ဖက်နှစ်ဦးအကဲပြား ပွင့်လင်းထင်ရှားသော ကွာဟပတ်တောက်မှု ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ ကြင်္ဘာသဘာဝဆောင်သော ဝါဒဖန်တီးမှုများ၊ အန်တိုနီ၏ အရှေ့ပိုင်းကို ဦးတည်အာရုံစိုက်ခြင်း (ကလီယိုပတ်ထရာနှင့်အတူ) နှင့် အောက်တေးဗီယန်၏ အနောက်ဘက်၌ အာဏာစုစည်းခိုင်မာစေခြင်းတို့ကြောင့် နှစ်ဖက်ဆက်ဆံရေးသည် ပိုမိုဆိုးရွားလာခဲ့သည်။ အက်တီယမ်မတိုင်မီ အန်တိုနီက နောက်ပိုင်းတွင် တင်သွင်းလာသော ညီလာခံအဆိုပုဂ္ဂိုလ်များကို အောက်တေးဗီယန်က ပယ်ချခဲ့သည်။

မဒြောက်ဘက်ရှင်ဘုရင် (Antiochus) နှင့် တောင်ဘက်ရှင်ဘုရင် (Ptolemy) တို့အကဲပြား၍ သံတမန်ရေးရာ လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှုတွင် သတို့သမီးကို တောင်ဘက်ရှင်ဘုရင်က ပေးအပ်ခဲ့သကဲ့သို့၊ Antony (အရှေ့) နှင့် Octavian (အနောက်) တို့အကဲပြား၍ သံတမန်ရေးရာ လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှုတွင်လည်း သတို့သမီးကို အနောက်ဘက်က ပေးအပ်ခဲ့သည်။ သံတမန်ရေးရာ လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှု နှစ်ရပ်စလုံး ပျက်ကွက်သွားခဲ့ပြီး သမီး သို့မဟုတ် ညီမကို ပေးအပ်ခဲ့သော ဘက်သည် နောက်ဆုံးတွင် ထိုစာချုပ်ကို ချိုးဖောက်ခဲ့သော အာဏာပိုင်အပေါ် အောင်ပွဲရခဲ့သည်။

သုံးပါး၏ သက်သေခံချက်

ဆဲလူ့စစ် အင်ပါယာ၏ အဆုံးကာလ၌၊ စားပွဲတစ်ခုတည်း၌ မှသားစကားများ ပြောဆိုခဲ့ကပြော တတိယ စာချုပ်တစ်ရပ် ရှိခဲ့သည်။ ဤအဖြစ်အပျက်သည် ပဉ္စမ ဆီးရီးယား စစ်ပွဲ (202-195 BC) ၏ နောက်ခံအခြေအနေတွင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး ထိုအချိန်တွင် အန်တီယိုခတ်စ် III မက်ဂ်နပ်စ်သည် ဘီစီ 204 ခုနှစ်၌ ပတိုလီမီ IV ဖီလိုပတော ကွယ်လွန်ပြီးနောက် ပတိုလီမီ ဘုရင်နိုင်ငံ၏ အားနည်းမှုကို အခွင့်ကောင်းယူခဲ့သည်။ ပတိုလီမီ V အီပီဖာနီးစ် (ပတိုလီမီ V) သည် ကလေးအရွယ် (အသက် 5-6 နှစ်ခန့်) တွင် နန်းတက်ခဲ့သဖြင့်၊ အီဂျစ်နိုင်ငံသည် အုပ်ချုပ်ရေးအစားထိုးများ၏ လက်အောက်တွင် ကျရောက်ကာ အတွင်းပိုင်း မငြိမ်သက်မှု၊ ဒေသခံ ပုန်ကန်မှုများနှင့် ပြင်ပမှ ခြိမ်းခြောက်မှုများအပေါ် အားနည်းလျက် ရှိနေခဲ့သည်။

အနုတီအုတ်ကပ် မဂုဂနုသည် ပနီယုမ်တိုက်ပွဲ (ဘီစီ ၂၀၀) ကဲ့သို့သော အောင်ပွဲများအပေါ်တွင် Coele-Syria ပါလက်စတိုင်းနှင့် အာရှအသေးပိုင်းရှိ ပတိုလမီအုပ်ချုပ်သော နယ်မြေအများစုကို ယခင်ကတည်းက ကျူးကျော်သိမ်းပိုက်ထားပြီးဖြစ်သည်။ အီဂျစ်ကို အပညွှံ့အဝ သိမ်းပိုက်ခြင်းသည် ရာမတ်တို့၏ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သဖြင့် (အကခြောင်းမှာ ရာမတ်သည် ၎င်းအား ဒေသအချို့သို့ မဝင်ရောက်ရန် ဖိအားပေးလျက်ရှိသောကြောင့်) သူသည် “ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သူ” အနုအေးထားဖွင့် သံတမန်ရေးရာ အိမ်ထောင်ဖက်မဟာမိတ်ဖွဲ့မှုကို လိုက်စားခဲ့သည်။ ဘီစီ ၁၉၇/၁၉၅ တွင် စစ်ပွဲကို အဆုံးသတ်စေသော ငြိမ်းချမ်းရေးစာချုပ်၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအဖြစ် အနုတီအုတ်ကပ် မဂုဂနုသည် မိမိ၏ ငယ်ရွယ်သော သမီး Cleopatra I Syra (Cleopatra Syra ဟုလည်း ခေါ်သည်) ကို ကလေးအရွယ်ဖြစ်သော Ptolemy V နှင့် စေ့စပ်ပေးခဲ့ပြီး ထိုနောက် လက်ထပ်ပေးခဲ့သည် (လက်ထပ်ပွဲကို ဘီစီ ၁၉၃ တွင် Raphia ၌ ကျင်းပခဲ့သည်။ ထိုစဉ် Ptolemy သည် အသက် ၁၆ နှစ်ရှိပြီး Cleopatra သည် ၁၀ နှစ်သာရှိသေးသည်)။

ဤအရာကို ရက်ရောသော အပူအမှုတစ်ရပ်အဖြစ် ပုံဖော်တင်ပြခြင်းသည် အန်တီအိုခတ်စ်သည် မိမိကိုယ်ကို လူငယ်ဘုရင်၏ မိတ်ဖက်နှင့် “ကာကွယ်သူ” အဖြစ် နှောင့်နှေးထားကာ၊ အာရှဒေသ၌ ရရှိထားသော အကျိုးအမြတ်များကို ထိန်းသိမ်းထားရင်း ငြိမ်းချမ်းရေးကို အာမခံခဲ့သည်။ ထိုလက်ထပ်ခြင်းကြောင့် သူသည် မိမိ၏ သမီးအားဖွင့် အီဂျစ်အပေါ် သွယ်ဝိုက်သော သင်္ဘောလွှမ်းမိုးမှုကို ရရှိခဲ့သည် (သူမသည် ဆဲလျူစစ်မျိုးရိုးအမတ်များအပေါ် သစ္စာရှိနေ၍ ပတိုလမီမင်းဆက် နန်းတွင်း၌ ဆီးရီးယားဘက်လိုလားသော အသံတစ်သံအဖြစ် ဆောင်ရွက်လိမ့်မည်ဟု သူမျှော်လင့်ခဲ့သည်)။ သို့ရာတွင် ထိုလှည့်ကွက်သည် ပြန်၍ မိမိကို ထိခိုက်စေခဲ့သည်။ အကခြောင်းမှာ ကလီယိုပတ်ထရာသည် မိမိဖခင်ဘက်မဟုတ်ဘဲ မိမိခင်ပွန်းနှင့် အီဂျစ်ဘက်၌ ရပ်တည်ခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်ပါပြီ။ ထိုသို့ဖွင့် အန်တီအိုခတ်စ်၏ ရေရှည်ထိန်းချုပ်မှုကို အားနည်းစေခဲ့သည်။ ဤအရာသည် Brundisium သဘာတူညီချက် (40 BC) ကို ပြန်လည်ထင်ဟပ်စေသကဲ့သို့၊ ရာမတ်အဖြစ်အပျက်များနှင့်လည်း နည်းလမ်းမျိုးစုံဖြင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိသည်။

အန်တီအိုခတ်စ်သည် စစ်မဖြစ်မီနီးပါးအခြေအနေတော်တွင် ပိုင်ဘက်အာဏာစုများကို ချုပ်နှောင်ရန် အောက်တေးဗီယန်၏ ညီမဖြစ်သော အောက်တေးဗီယာကို လက်ထပ်ခဲ့သကဲ့သို့၊ အန်တီအိုခတ်စ်သည်လည်း ယာယီငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် နယ်မြေခွဲဝေမှုကို တရားဝင်အတည်ပြုရန် မိမိ၏ သမီးကို ပတိုလမီ V နှင့် ထိမ်းမြားပေးခဲ့သည် (ဆီလျူးစစ်တို့သည် မြောက်ဘက်တွင် သိမ်းပိုက်ထားသော နယ်မြေများကို ဆက်လက်ပိုင်ဆိုင်ခဲ့ပြီး ပတိုလမီမဂ္ဂေတီ တောင်ဘက်ရှိ အီဂျစ်ကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းထားသည်)။

အန်တီအိုခတ်စ်သည် မိသားစုဆက်နွယ်မှုများမှတစ်ဆင့် ကလေးဘုရင် ပတိုလမီ ၅ အပေါ် အမှန်တကယ် အုပ်ထိန်းသူတစ်ဦးကဲ့သို့ ပြုမူခဲ့သည်။ ထိုအရာသည် အော့ကတဝေယန် (နှင့် သုံးဦးမဟာမိတ်အဖွဲ့) သည် အာဏာလစ်ဟင်းမှုများ သို့မဟုတ် ပိုင်ဘက်အာဏာယှဉ်ပြိုင်မှုများ၏ အလယ်၌ မိမိတို့ကိုယ်ကို နှောင့်နှေးထားခဲ့ပုံနှင့် ဆင်တူသည်။ နှစ်ခုစလုံး၌ “ပိုမိုအားကောင်းသော” ပုဂ္ဂိုလ် (အန်တီအိုခတ်စ်/အော့ကတဝေယန်) သည် သွေးသားဆက်နွယ်မှုအားဖြင့် အားနည်းထိခိုက်လွယ်သော တစ်ဖက်အပေါ် ဩဇာအသာစီး ရယူရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ အစီအစဉ်နှစ်ရပ်စလုံးသည် ကာလတို ငြိမ်သက်တည်ငြိမ်မှုကို ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့သော်လည်း အခြေခံရှိနေသည့် အယုံအကြည်ကင်းမဲ့မှုကြောင့် ရေရှည်တွင် “မအောင်မြင်” ခဲ့ကြပြေ—ကလီယိုပတ်ထရာသည် အဲဂုတ္တုတုပြည်ဘက်ကို လိုလားသဖြင့် (အန်တီအိုခတ်စ်၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို ပျက်စီးစေ၍)၊ အန်တီအိုခတ်စ်၏ အရှေ့ပိုင်းအပေါ် အာရှစူးစိုက်မှု (ကလီယိုပတ်ထရာ ၇ ကြောင့်) သည် အော့ကတဝေယန်နှင့် ဆက်ဆံရေးပြိုကွဲမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။

အုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိများ၏ လက်အောက်တွင် Ptolemy V ၏ မသက်မသာနိုင်သော အရွယ်မရောက်သေးသည့်အုပ်ချုပ်မှုသည် Julius Caesar သဆုံးပြီးနောက် ဖြစ်ပေါ်လာသော

မတည်ငြိမ်မှုနှင့် (Triumvirate ဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် အာဏာလုယက်ပွဲများသို့ ဦးတည်သည်) တိုက်ရိုက်တူညီနေသည်။ Berenice ကို Antiochus နှင့် ထိမ်းမြားစေခြင်းသည် Daniel အခန်းကြီး ၁၁ တွင် Seleucid အင်ပါယာ၏ သမိုင်းအစကို အမှတ်အသားပေးခြင်းဖြစ်ပြီး Antiochus Magnus ၏ သမီးကို အီဂျစ်ဘက် ကလေးဘုရင်နှင့် ထိမ်းမြားစေခြင်းသည် Seleucid အင်ပါယာ၏ အဆုံးကို အမှတ်အသားပေးခြင်းဖြစ်သည်။ Marc Antony ၏ Octavia နှင့်သမီး ထိမ်းမြားမှု အဆုံးသတ်ခြင်းသည် Ptolemaic နိုင်ငံ၏ အဆုံးကို အမှတ်အသားပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ဘုရားသခင်၏ ပဋိညာဉ်လူမျိုးအဖြစ် Judah ၏ အဆုံးသတ်မှုသည် ကပ်တိုင်ပေါ်၌ ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး ထို ယူဒိုင်တော်သည် Maccabees နှင့် သူတို့က ရေးမနှင့် ချုပ်ဆိုခဲ့သော မဟာမိတ်စာချုပ်ဖြင့် အစပေးခဲ့သည်။ ဤပရောဖက်ပြုရှင်များအားလုံးကို Daniel အခန်းကြီး ၁၁ ၏ ဇာတ်ကဏ္ဍအတွင်း ကိုယ်စားပြုပေးခြင်းဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့အားလုံးသည် အခန်းငယ် ၄၀ ၏ ဖုံးကွယ်ထားသော သမိုင်းနှင့် ကိုက်ညီကြသည်။ အခန်းငယ် ၅ မှ စတင်လျှင် Berenice ၏ သဘာဝတူစာချုပ်ကို တွေ့ရှိပြီး ထိုစာချုပ်က Antiochus the Great နှင့် သူ၏ သမီး Cleopatra Syra ၏ သဘာဝတူစာချုပ်သို့ ဦးတည်သွားကာ၊ ထိုအရာသည် အခန်းငယ် ၂၃ ၏ Maccabees သမိုင်းတွင် ဖြစ်ပေါ်သည်။ Maccabees တို့သည် Seleucid မင်းဆက်၏ နောက်ဆုံးပိုင်းအဝင်တစ်ဦးဖြစ်သော Antiochus Epiphanes ကို ဆန့်ကျင်ပုန်ကန်ခဲ့ခြင်းအပေါ် အခြေခံ၍ ထိုလိုင်း၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ဖြစ်လာကြသည်။

Antiochus Epiphanes သည် ခရစ်မတိုင်မီ ၁၆၈ ခုနှစ်၊ ဆီးရီးယားစစ်ပွဲ အကျိပ်မြေခြောက်အတွင်း အလက်ဇန္ဒေးဒရီးယားအနီး အီဂျစ်ပြည်၌ ရှိခဲ့သော Antiochus ဖြစ်သည်။ Antiochus Epiphanes သည် အီဂျစ်ကို ကျူးကျော်ဝင်ရောက်ခဲ့ပြီး အလက်ဇန္ဒေးဒရီးယားကို သိမ်းပိုက်လုနီးပါး အခြေအနေသို့ ရောက်ရှိနေခဲ့သည်။ Ptolemaic အုပ်စိုးရှင်တို့သည် အကူအညီအတွက် ရေးမထံ တောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။ ရေးမသည် အထက်လွတ်တော်၏ နောက်ဆုံးသတ်ပေးချက်ကို ပို့ဆောင်ရန် Popillius Laenas ကို (တပ်မတော်မပါ၊ အနည်းငယ်သော အဖော်အပါးနှင့်သာ) စေလွှတ်ခဲ့သည်။ ထိုနောက်ဆုံးသတ်ပေးချက်မှာ Antiochus သည် အီဂျစ်နှင့် Cyprus မှ ချက်ချင်း ဆုတ်ခွာရမည်၊ မဟုတ်လျှင် ရေးမနှင့် စစ်ဖြစ်ရမည် ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ Antiochus သည် ထိုစာကို လက်ခံရရှိပြီးနောက် မိမိ၏ အကျိုးများနှင့် တိုင်ပင်ရန် အချိန်တောင်းသောအခါ၊ တင်းကျပ်၍ အမိန့်အာဏာပေးထန်သူဟု ဖော်ပြခြင်းရသော Popillius သည် မိမိ၏ လမ်းလျှောက်တုတ်ကိုယူကာ ဘုရင်၏ ခြေဖဝါးပတ်လည် သံပေါ်တွင် စက်ဝိုင်းတစ်ခု ဆွဲလေ၏။ ထိုနောက် သူက "ထိုစက်ဝိုင်းအပေါ်သို့ သင် မထွက်မီ၊ အထက်လွတ်တော်ရှေ့၌ ကျွန်ုပ် တင်ပို့မည့် အဖေကြိုကို ပေးပါ" ဟု ကြေညာလေသည်။

အဓိပ္ပာယ်မှာ ထင်ရှားပြင်သားလှ၏။ အနုတီယိုခွတ်သည် ရေးမ၏ တောင်းဆိုချက်များကို လိုက်နာရန် သဘာဝတူညီမှုမပြုဘဲ ထိုဝိုင်းအတွင်းမှ ထွက်ခွာ၍မရနိုင်ခဲ့သဖြင့်၊ သဘာဝတူညီချက်မရှိဘဲ ထိုဝိုင်းကို ကျော်ဖြတ်ခြင်းသည် စစ်ပွဲကို ဆိုလိုမည်ဖြစ်သည်။ အံ့ဩထိတ်လန့်၍ အရှက်ကွဲသွားသော အနုတီယိုခွတ်သည် ခဏတာ တွန့်ဆုတ်နေသော်လည်း နောက်ဆုံးတွင် လိုက်နာရန် သဘာဝတူခဲ့ပြီး အီဂျစ်ပြည်မှ မိမိ၏ တပ်ဖွဲ့များကို ပြန်လည်ဆုတ်ခွာစေကာ ဆီးရီးယားသို့ ပြန်သွားခဲ့သည်။ ဤသတုတိရှိသော သံတမန်ရေးဆိုင်ရာ အရေးယူမှုသည် (ရေးမ၏ တိုးပွားလာသော အာဏာကျော်ကြားမှုက အားဖြည့်ပေးလျက်) တိုက်ပွဲမဖြစ်ဘဲ ဆုတ်ခွာမှုကို အတင်းအကျပ် ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပြီး၊ အရှေ့ဘက် မက်ဒီတာရေးနီးယန်းဒေသ၌ ရေးမ၏ ပေါ်ထွန်းလာသော လွှမ်းမိုးချုပ်ကိုင်မှုကို ထင်ရှားစွာ ဖော်ပြခဲ့သည်။ ၎င်းကို "သံပေါ်တွင် မျဉ်းတစ်ကြောင်း ဆွဲခြင်း" ဟူသော စကားရပ်၏ အစပျော့အဖျစ် ကျယ်ကျယ်ပန့်ပန့် ကိုးကားလေ့ရှိကြသည် (သို့သော် အမှန်တကယ်မှာ မျဉ်းမဟုတ်ဘဲ ဝိုင်းတစ်ဝိုင်း ဖြစ်ခဲ့သည်)။

Antiochus Epiphanes သည်လည်း ဒန်ယလေ ၁၁ ၏ ဆယ်လေးမြောက်အခန်းငယ်တွင် မိမိကိုယ်ကို ချီးမြှောက်၍ ကျဆုံးကာ ဗျာဒိတ်ရူပါရုံကို တည်ထောင်သော တန်ခိုးအာဏာဟူသည်

ပရိုတက်စတင့်တို့၏ နားလည်ချက်အဖွဲ့ဖြင့် ဖြစ်လာခဲ့သည်။

ထိုကာလများ၌ တောင်အရပ်၏ရှင်ဘုရင်ကို ဆန့်ကျင်၍ လူအများသည် ထကဠိမ်မည်။
သင်၏လူမျိုးထံမှ အကမ်းဖက်သူတို့လည်း ဗျာဒိတ်တော်ကို တည်စေခြင်းငှာ ကိုယ်ကိုယ်
မှကြောက်တင်ကဠိမ်မည်။ သို့သော် သူတို့သည် လဲကျကဠိမ်မည်။ ဒံယလေ 11:14။

အန်တီအိုခရစ် ၄ အဲပီဖာနီးစ်သည် ခရစ်မပေါ်မီ ၁၇၅-၁၆၄ ခုနှစ်များအတွင်း အုပ်စိုးခဲ့ပြီး
ဆဲလူးဆစ်မင်းဆက်ဘုရင် ဆယ့်သုံးပါးအနက် အငွေ့မမမြောက်ဘုရင်ဖြစ်သည်။ သူသည် ဟယ်လင်နစ်
ယဉ်ကျေးမှုကို အတင်းအကျပ် ပြဋ္ဌာန်းကာ၊ ဂရိဘာသာရေးအကျင့်များအောက်တွင် မိမိအင်ပါယာကို
တစ်စုတစ်စည်းတည်း ဖြစ်စေရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ ခရစ်မပေါ်မီ ၁၆၉ ခုနှစ်တွင် သူသည် ဗိမာန်တော်ကို
လှူပူဖျက်ဆီးခဲ့ပြီး ယုဒလူမျိုးတို့၏ ဘာသာရေးအကျင့်များဖျက်သိမ်း အရပျောက်ပြန်ခြင်း၊
ဥပုသ်နေ့စောင့်ထိန်းခြင်း၊ တော်ရာကို လေ့လာခြင်းတို့ကို တားမြစ်ခဲ့ကာ၊ အယူမှားဘုရားများအား
ယဇ်ပူဇော်ရန် အတင်းအကျပ် ပြုစုခဲ့သည်။ ခရစ်မပေါ်မီ ၁၆၇ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် သူသည်
ဗိမာန်တော်အတွင်းရှိ ယုဒလူမျိုးတို့၏ မီးရှို့ရာယဇ်ပူလင်အပေါ်၌ အယူမှားပလ္လင်တစ်ခုကို
(ဇစ်အတွက်) တည်ဆောက်၍၊ အခြားသော မသန်ရှင်းသော အပူအမှုများနှင့်အတူ ဝက်တစ်ကောင်ကို
ယဇ်ပူဇော်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ ညစ်ညမ်းဖျက်ဆီးခြင်းသည် ဘာသာတရားကို သစ္စာရှိစွာ စောင့်ထိန်းသော
ယုဒလူမျိုးတို့အတွက် နှောက်ဆိုးသည့်မခံနိုင်သော အခြေအနေဖြစ်လာခဲ့သည်။ အကခြင်းမူကား
၎င်းတို့သည် ထိုအမှုကို ဗိမာန်တော်၏ သန့်ရှင်းမပြုမီနှင့် ဘုရားသခင်၏ ပညတ်တရားကို
အဆုံးစွန်ဆုံး ချိုးဖောက်မှုအဖြစ် မငြိမ့်ကပြောကပြော ဖြစ်သည်။ ထိုအဖွဲ့အပျက်ကခြင်း
မာတုထာသိယား (မိုဒီအိန်မြို့မှ ယဇ်ပူဇော်ဟိတ်တစ်ပါး) သည် အယူမှားဘုရားများအား ယဇ်ပူဇော်ရန်
ဆဲလူးဆစ်အရာရှိတစ်ဦး၏ အမိန့်ကို ငြင်းပယ်ပြီး သစ္စာဖောက်ယုဒလူတစ်ဦးနှင့် ထိုအရာရှိကို
သတ်၍၊ မိမိသားများနှင့်အတူ (နောင်တွင် မကုကဘီးများ ဖြစ်လာမည့်သူများ) တောင်ကုန်းများသို့
ထွက်ပြေးသွားသောအခါ ချက်ချင်းပင် ခုခံတော်လှန်မှု မီးလောင်ပေါက်ကွဲလာခဲ့သည်။ ထိုအမှုက
ခရစ်မပေါ်မီ ၁၆၇-၁၆၀ ခုနှစ်များအတွင်း ယုဒဘာသာရေးကို ပြန်လည်ထူထောင်ရန် ရည်ရွယ်သော
တောင်တွင်းစစ်ဆင်ရေးနှင့် တော်လှန်ရေးကို မီးစတင်လောင်ကျွမ်းစေခဲ့ပြီး နှောက်ဆိုးတွင် ယုဒ
မကုကဘီးဦးဆောင်မှုအောက်၌ ခရစ်မပေါ်မီ ၁၆၄ ခုနှစ်တွင် ဗိမာန်တော်ကို
ပြန်လည်အုပ်နှံသန့်ရှင်းစေခြင်း (ဟန်နကာ) သို့ ဦးတည်စေခဲ့သည်။

ဆဲလူးဆစ်အင်ပါယာ၏ အစနှင့် အဆုံး၌ အရှေ့နှင့် အနောက် သို့မဟုတ် မြောက်နှင့် တောင် ဟူသော
ကွဲပြားမှု၏ အင်ဂါရပ်ကို ပါဝင်စေသည့် သံတမန်ဆိုင်ရာ လက်ထပ်ခြင်းဖြင့် ကိုယ်စားပြုထားသော
အရှေးပါသည့် စာချုပ်တစ်ရပ် ရှိခဲ့သည်။ ဆဲလူးဆစ်အင်ပါယာ ယုတ်လျော့လာစဉ် အန်တီအိုကပ်စ်
အီပီဖာနီးစ်သည် မငြိတက်လာသော ရောမအာဏာ၏ သင့်ကတေဖြစ်လာပြီး မကုကဘီးတို့၏
အမျက်ဒေါသ၏ အာရုံစိုက်ရာလည်း ဖြစ်လာသည်။ နောက်ပိုင်း သမိုင်းကာလတွင် သူသည်
ဗျာဒိတ်ဆိုင်ရာ သင့်ကတေကို တည်ထောင်ပေးသော အတုအယောင် သင့်ကတေဖြစ်လာသည်။
အခန်းကြီး ၁၁ ၏ အခန်းငယ် ၂၂ တွင် ဖော်ပြထားသော အာဏာသည် ပဋိညာဉ်၏ မင်းသား
ကျိုးပဲ့ခြင်းခံရသောအခါ ကျိုးပဲ့သွားသည်။

ရလွှမ်းမိုးသော လက်ရုံးများဖြင့် သူ၏ရှေ့မှောက်တွင် သူတို့သည် လွှမ်းမိုးခြင်းခံရကမြည်ဖွဲ့၍
ချိုးဖျက်ခြင်းလည်း ခံရကမြည်။ အမှန်ပင်၊ ပဋိညာဉ်တော်၏ မင်းသားလည်း ထိုနည်းတူဖြစ်လိမ့်မည်။
ဒံယလေ ၁၁:၂၂။

အန်တီယိုကတ်စ် အီပီဖာနီးစ်၏ အုပ်စိုးမှုသည် ခရစ်တော်၏ “ပဋိညာဉ်တော်၏ မင်းသား” သည်
လက်ဝါးကပ်တိုင်ပင်တိုင် “ချိုးဖျက်ခြင်းခံရ” မီ အနှစ်နှစ်ရာနီးပါးအကပြု ခရစ်မတိုင်မီ ၁၆၄ ခုနှစ်တွင်
အဆုံးသတ်ခဲ့သည်။ ဤနေရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့ မှတ်သားလိုသည်မှာ ဆဲလူးဆစ် အင်ပါယာသည်

နှစ်ဖက်အကြား လှည့်ဖွင့်မှုရှိခဲ့ကြောင်း သမိုင်းမှတ်တမ်းများ၌ ထင်ရှားစွာ ဖော်ပြထားသော သံတမန်ရေးဆိုင်ရာ ပဋိညာဉ်အိမ်ထောင်တစ်ရပ်ဖြစ်၍ အစပျော်စွာ ထိုသို့သော ပဋိညာဉ်အိမ်ထောင်တစ်ရပ်ဖြစ်ပင် အဆုံးသတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အနုတီယိုကတ်စ် အီပီဖာနီး၏ အုပ်စိုးစဉ်အတွင်း မက်ကဘီ ပုန်ကန်မှု စတင်ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပြီး ၎င်းသည် အမေရိကန် တစ်လွန်ရေး၏ ပုံရိပ်သဏ္ဍာန်တစ်ရပ် ဖြစ်ခဲ့သည်။ မက်ကဘီတို့၏ သမိုင်း၌ ဆဲလျူစစ် အာဏာကို ဖယ်ရှားပစ်ရန် သူတို့၏ ရုန်းကန်မှုတွင် ရောမနှင့် ချုပ်ဆိုခဲ့သော အရေးပါသည့် ပဋိညာဉ်တစ်ရပ်လည်း ပါဝင်ခဲ့သည်။ ထိုပဋိညာဉ်ကို တိုက်ရိုက် ဖော်ညွှန်းသော ကျမ်းပိုဒ်သည် ရောမသည် ပဋိညာဉ်စားပွဲဝိုင်းတွင် လှည့်ဖွင့်စွာ ပျက်ခဲ့သည်၊ သို့မဟုတ် မုသာစကားများ ပြောဆိုခဲ့သည်ဟု တိုက်ရိုက် ဖော်ပြထားသည်။

ထိုသို့နှင့် ပဋိညာဉ်ဖွဲ့စည်းရေးက သူသည် လှည့်ဖွင့်စွာ ပျက်သည်။ အကြောင်းမူကား သူသည် တက်လာ၍ လူအနည်းငယ်ဖြင့် အင်အားကျလာမည်။ ဒီယလေ ၁၁:၂၃။

အခန်းငယ် လေးဆယ်၌ ဖော်ပြထားသော အဆုံးကာလမတိုင်မီ ရှေးပုဂ္ဂိုလ်များသည် ပရောဖက်ပျောက် လမ်းကကြောင်းတိုင်းတွင် ချိုးဖောက်ခံရသော ပဋိညာဉ်တစ်ရပ် ပါဝင်လျက်ရှိသည်။ အခန်းငယ် သုံးဆယ်၌ပါရှိသော "သန့်ရှင်းသော ပဋိညာဉ်ကို စွန့်ပယ်ကြသောသူတို့" ဟူသည့် စကားအပေါ် Uriah Smith က မှတ်ချက်ပြုရာတွင် အောက်ပါအတိုင်း မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။

"ပဋိညာဉ်တရားကို ဆန့်ကျင်သော အမျက်တော်' ဟုဆိုသည်မှာ၊ သန့်ရှင်းသော ကျမ်းစာများ၊ ပဋိညာဉ်တရား၏ စာအုပ်ကို ဆိုလိုသည်။ ဤသဘာဝသဘာဝရှိသော တစ်လွန်ပုဂ္ဂိုလ်လေးလုံးတစ်ရပ်သည် ရောမမျိုး၌ အကောင်အထည်ဖော်ခံခဲ့ရသည်။ ရောမကို အောင်နိုင်ခဲ့သော Heruli, Goths နှင့် Vandals တို့သည် အာရိယန်ယုံကြည်ခြင်းကို လက်ခံယူကာ၊ ကက်သလစ်ဘုရားကျောင်း၏ ရန်သူများ ဖြစ်လာကြသည်။ ဤမှားယွင်းသောကာလကို အမေရိယန်သုတ်သင်ရန် အထူးရည်ရွယ်၍ပင် Justinian သည် ပုပ်ရဟန်းမင်းကြီးကို အသင်းတော်၏ ခေါင်းဆောင်နှင့် မှားယွင်းသောကြားသူများကို ပြုပြင်သူအဖြစ် အမိန့်ထုတ်ပေးခဲ့သည်။ မကျေမနပ်ပင် သမမာကျမ်းစာသည် သာမန်လူထု မဖတ်သင့်သော အနုတရားရှိသည့် စာအုပ်တစ်အုပ်အဖြစ် မှတ်ယူခံရလာပြီး အငြင်းပွားမှုရှိသမျှ အမှုအခင်းအားလုံးကို ပုပ်ရဟန်းမင်းကြီးထံ တင်ပြခြင်းဖြင့် ပြန်စကောကြမည်ဟု သတ်မှတ်ခံရသည်။ ဤသို့ဖြင့် ဘုရားသခင်၏ နတ်ကပတ်တော်အပေါ် အရက်အယုတ်နှင့် မလေးမမြတ်ပြုခြင်းတို့ကို ထပ်ဆင့်တင်ပုံချခဲ့ကြသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ် အရှေ့ပိုင်းခွဲအဖြစ် ဆက်လက်တည်ရှိနေသေးသော ရောမအင်ပါယာ၏ ဘုရင်များသည် ပဋိညာဉ်တရားကို စွန့်ပစ်ပြီး ကြီးမှားသော ဘာသာပြောင်းလဲကျဆုံးမှုကို ဖွဲ့စည်းထားသော ရောမဘုရားကျောင်းနှင့် အကဲပြုရုံညှိနှိုင်းခြင်း၊ သို့မဟုတ် မျက်နှာလွှဲခွင့်ပြုခြင်း ပြုခဲ့ကြသည်။ 'မှားယွင်းသောကာလ' ကို ဖိနှိပ်ချမှန်းရန် ရည်ရွယ်၍ဖြစ်သည်။ အပူ၏ လူသည် အဒေါ် 538 ခုနှစ်တွင် ထိုအချိန်က ရောမကို လက်ဝယ်ထားရှိနေသော အာရိယန် Goths တို့ ရှုံးနိမ့်ခဲ့ခြင်းအားဖြင့် မိမိ၏ မောက်မာသတုတ်ပညာရှိသော ရာဇပလုလင်ပေါ်သို့ မျင့်တင်ခံခဲ့ရသည်။" Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 281.

ဒီယလေအခန်း ၁၁ ၏ အခန်းငယ် ၅ သည် တောင်ဘက်ရှင်ဘုရင်က သံတမန်ရေး သဘာဝတူညီချက်၏ သင့်ကတောအဖြစ် သတို့သမီးတစ်ဦးကို ပေးအပ်ခဲ့သော်လည်း၊ ထိုသဘာဝတူညီချက်ကို နောက်ပိုင်းတွင် မကြောက်ဘက်ရှင်ဘုရင်က ချိုးဖောက်ခဲ့သော သမိုင်းကကြောင်းလှိုင်းကို ဖော်ပြထားသည်။ တောင်ဘက်ရှင်ဘုရင်၏ လက်တုံ့ပြန်မှုသည် ၁၇၉၈ ခုနှစ်တွင် ပုပ်ရဟန်းမင်း၏ မကြောက်ဘက်ရှင်ဘုရင်ကို နပိုလီယံ၏ ဝိညာဉ်ရေးဆိုင်ရာ တောင်ဘက်ရှင်ဘုရင်က လက်တုံ့ပြန်ခဲ့ခြင်း၏ ပုံသဏ္ဍာန်တစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ အခန်းငယ် ၅ မှ ၉ အထိရှိ ချိုးဖောက်ခံရသော သဘာဝတူစာချုပ်သည် နပိုလီယံ၏ ချိုးဖောက်ခံရသော Tolentino စာချုပ်ကို ပုံဖော်ပြသခဲ့ပြီး ထိုစာချုပ်ကလည်း NATO ၏ ချိုးဖောက်ခံရသော သဘာဝတူစာချုပ်ရှိကြောင်း ပူတင်၏ အခိုင်အမာဆိုချက်ကို ပုံဖော်ပြသခဲ့သည်။

နပိုလီယံ၏ လက်တုံပန်မြို့သည် ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် ပူတင်က ယူကရိန်းအပေါ် ပုဂ္ဂိုလ်ခွဲသော လက်တုံပန်မြို့၏ ပုံသဏ္ဍာန်တစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ လေးကျိမ်မြောက် ဆီးရီးယားစစ်ပွဲကို အဆုံးသတ်စေသော Antiochus Magnus ၏ အခန်းငယ် ၁၀ ပါ လက်တုံပန်မြို့သည် ၁၇၉၈ ခုနှစ်ရှိ နပိုလီယံနှင့်လည်းကောင်း၊ ၂၀၁၄ ခုနှစ်ရှိ ပူတင်နှင့်လည်းကောင်း ကိုက်ညီသည်။ ဘီစီ ၂၀၀ ခုနှစ်ရှိ အခန်းငယ် ၁၅ ၏ Panium စစ်ပွဲနောက်တွင်၊ Antiochus သည် မြေပင်ပေါ်၌ စစ်တပ်ကို အသုံးမပြုဘဲ အီဂျစ်ကို မိမိ၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်သို့ ရောက်ရှိစေရန် လျှို့ဝှက်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သံတမန်ရေး လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှုတစ်ရပ်ကို စီစဉ်ခဲ့သည်။ Antiochus Magnus ၏ ရာဇဝင်လင်သည် သူ၏သားထံသို့ လွှဲပြောင်းသွားခဲ့သော်လည်း၊ ထိုသားသည် လုပ်ကံပြတ်ဖျက်ခံခဲ့ရပြီး၊ ထိုကံကြောင့် Antiochus Magnus ၏ အငယ်ဆုံးသားဖြစ်သော Antiochus Epiphanes သည် ရာဇဝင်လင်တော်သို့ တက်ရောက်လာခဲ့သည်။ ဂရိခေလေထုံးစံများနှင့် ဘာသာတရားကို အကောင်အထည်ဖော်ရာ၌ သူ၏ လုပ်ရပ်များသည် မကုကာဘိပုန်ကန်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပြီး၊ ထိုပုန်ကန်မှုက အခန်းငယ် ၂၃ တွင် ဖော်ပြထားသော ရောမနှင့် လှည့်ဖြားသော သဘာဝတူစာချုပ်သို့ ဦးတည်စေခဲ့သည်။ အခန်းငယ် ၂၄ သည် အယူမှားရောမကို မိတ်ဆက်ပေးပြီး Antony နှင့် Augustus တို့၏ လိမ်လည်မှုများပညာသော စားပွဲကို ဖော်ထုတ်ပြသသည်။ အခန်းငယ် ၃၀ တွင် အယူမှားရောမသည် သန်ရှင်းသော ပဋိညာဉ်ကို ချိုးဖောက်ခဲ့သူများဟု မှတ်သားထားသော ပုပ်ရဟန်းမင်းအသင်းတော်နှင့် ဆွေးနွေးပြောဆိုမှုသို့ ဝင်ရောက်သည်။

အခန်းငယ် နှစ်ဆယ့်လေးမှ သုံးဆယ်အထိသည် ပဂန်ရောမ၏ သက်သေခံချက်ဖြစ်ပြီး၊ အခန်းငယ် သုံးဆယ့်တစ်မှ လေးဆယ်အထိသည် ပုပ်ရဟန်းအာဏာရောမ၏ သက်သေခံချက်ကို ဖော်ပြသည်။ ဒန်နီယလေ အခန်းကျိ ၁၁ အခန်းငယ် ၁ မှ စ၍ အခန်းငယ် ၄၀ အထိရှိ စာကြောင်းတိုင်းသည် အခန်းငယ် ၄၀ ၏ လျှို့ဝှက်သမိုင်း၌ အသုံးပြုထားသော ပရောဖက်ပုဂ္ဂိုလ်၏ စာကြောင်းတစ်ကြောင်းစီကို ကိုယ်စားပြုသည်။ ဆဲလျှစ်နိုင်း၏ လိုင်း၊ ပတိုးလမိတ်နိုင်း၏ လိုင်း၊ မကုကာဘီများ၏ ယုဒနိုင်း၏ လိုင်း၊ ပဂန်ရောမ၏ လိုင်းနှင့် ပုပ်ရဟန်းအာဏာရောမ၏ လိုင်းတို့အားလုံးသည် ၁၉၈၉ ခုနှစ်မှ တနင်္ဂနွေညေ့ပဒေအထိ၏ သမိုင်းကို သရုပ်ဖော်ပြသကပြသည်။ ထိုလိုင်းတစ်ခုစီသည် ထိုသမိုင်း၏ အဓိကအစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်အဖြစ် ဖောက်ဖျက်ခံရသော စာချုပ်တစ်ရပ်ကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ထားကပြသည်။

ဒိယလေအခန်းကျိ ၁၁ ၏ဗျာဒိတ်ရူပါရုံကို တည်ထောင်သတ်မှတ်ပေးသောအရာမှာ ရောမဖြစ်ပြီး အယောင်ဆောင်ဘုရားမဲ့ရောမနှင့် ပုပ်ရဟန်းမင်းကြီးရောမတို့၏ လှည့်ဖြားမှုဖြစ်ပွားသော ပရောဖက်ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာ စာချုပ်များကို တိုးတက်ဖော်ဆောင်လာသော အရာများအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ရောမသည် မိမိတို့၏ သက်ဆိုင်ရာဖြစ်သော်လည်း ကွဲပြားခြားနားသော ပရောဖက်ပုဂ္ဂိုလ်ကာလများအတွက် အမေရိကန်အာဏာဖြင့် အုပ်စိုးခြင်းမတိုင်မီ၌ ဖြစ်ပျက်ခဲ့သော အရာများအဖြစ်လည်းကောင်း အမှတ်အသားပြုထားသည်။ အင်အားနှစ်ရပ်စလုံးသည် မိမိတို့၏ သာယာနှစ်အာဏာဆိုင်ရာ ပရောဖက်ပုဂ္ဂိုလ်ကာလ၏ အစကို တတိယအတားအဆီးကို ကျော်လွှားအောင်မပြုသည့်အချိန်၌ စတင်သည်ဟု အမှတ်အသားပြုခဲ့သည်။ မကုကာဘီရောက်လာမည့် အမေရိကန်ပညာထောင်စုရှိ တနင်္ဂနွေညေ့ပဒေမတိုင်မီ၌ အင်အားနှစ်ရပ်အကွဲပြား လှည့်ဖြားမှုဆိုင်ရာ စာချုပ်တစ်ရပ် ရှိလိမ့်မည်။ အင်အားနှစ်ရပ်သည် တောင်ဘုရင်နှင့် မြောက်ဘုရင်အဖြစ် လေးကျိမ်မြောက်တိုင် ဖြစ်ခဲ့ကြပြီး တစ်ကျိမ်မှာ ယုဒ၏ ဘုန်းတော်ကြီးမြတ်သောပညာနှင့် ရောမအကွဲပြား တစ်ကျိမ်မှာ ရောမသုံးဦးအုပ်ချုပ်မှု၏ အစိတ်အပိုင်းနှစ်ခုအကွဲပြား တစ်ကျိမ်မှာ အယောင်ဆောင်ဘုရားမဲ့ရောမနှင့် ပုပ်ရဟန်းမင်းကြီးရောမအကွဲပြား ဖြစ်ခဲ့သည်။ ရောမနှင့်သက်ဆိုင်သော လှည့်ဖြားမှုစာချုပ်နှစ်ရပ်လုံးတွင်၊ ၎င်းသည် ရောမအင်ပါယာ၏ တစ်ဝက်နှင့် တစ်ဝက်အကွဲပြား စာချုပ်တစ်ရပ်ပမာဏသာ ဖြစ်သည်။ အရှေ့ဘက်၏ အန်တိုနီဖြစ်စေ၊ အနောက်ဘက်၏ သြဂတ်စတပ်ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် အရှေ့ဘက်၏ အယောင်ဆောင်ဘုရားမဲ့ရောမနှင့်

အနောက်ဘက်၏ ပုပ်ရဟန်းမင်းကြီးရှုမေဖဖြစ်စေ ထိုသို့ပင် ဖြစ်သည်။ မြောက်ဘုရင်နှင့် တောင်ဘုရင်အကြား လှည့်ဖွဲးမှုစာချုပ် လေးရပ်၊ အရှေ့ဘုရင်နှင့် အနောက်ဘုရင်အကြား နှစ်ရပ်၊ မကရိမီ မြောက်ဘုရင်ဖြစ်လာမည့် အင်အားနှင့် ဘုန်းတော်ကြီးမပြင်သေပည့်အကြား တစ်ရပ်။

ကျသို့ဖြင့် ဒံယလေကျမ်းနှင့်ဆိုင်သော ကျွန်ုပ်တို့၏ ပထမတင်ပျောက်ကို အဆုံးသတ်ပါသည်။ Panium စီးရီးသည် ဒံယလေကျမ်းနှင့်ဆိုင်သော စီးရီး၏ နိဂုံးချုပ်ကို ကိုယ်စားပြုသကဲ့သို့၊ ၎င်းသည် လာမည့်ဆောင်းပါးတွင် ကျွန်ုပ်တို့ ဆက်လက်သုံးသပ်မည့် အခန်းငယ် ၄၀ ၏ လျှို့ဝှက်သမိုင်းအတွက် မိတ်ဆက်လည်း ဖြစ်ပါသည်။